

PROVERTO

Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Guiding the leaders of tomorrow

www.proverto.co.za

Olympiad Gold Sponsor

CTU

training solutions

www.ctutrainingsolutions.ac.za

For more information
SMS "Name, Surname and Olympiad" to 41721

UNIVERSITY
OF
JOHANNESBURG

NELSON MANDELA
UNIVERSITY

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA
Denkleiers • Leading Minds • Dikgopolo tša Dihlalefi

OLDMUTUAL

DUT DURBAN
UNIVERSITY OF
TECHNOLOGY

Tshwane University
of Technology
We empower people

Höerskool Olimpiade 2020

RONDTE TWEE VOORBEREIDINGS GIDS

GR

10

11

12

GRATIS KOPIE

Rekeningkunde
Besigheidstudies
Ekonomie

SAICA
THE SOUTH AFRICAN INSTITUTE
OF CHARTERED ACCOUNTANTS
develop.influence.lead.

Subject Content Sponsor 2020
100% Caps Aligned

Volg ons Facebook blad vir die nuutste
inligting asook Google Classroom
interaktiewe 2019
vraestelle en hersiening www.facebook.com

Liewe leerder,

Dankie vir jou inskrywing vanjaar in the Proverto Hoërskool Olimpiade 2020.

Proverto Opvoedkundige Uitgewers het hierdie gids ontwerp om jou te help met voorbereiding vir die Nasionale Olimpiade.

Die gids bestaan uit drie vakke: Rekeningkunde, Besigheidstudies en Ekonomie, Graad 10 - 12

Al die vorige vraestelle van 2019 is gekombineer in een gids. Kies jou graad en vakke vir hersiening.

Studie wenk:

Druk die Rooi Antwoordblad uit of gebruik pen en papier om al die vrae te antwoord byvoorbeeld Afdeling A, Vraag 1. A (antwoord A)

'n Memorandum is ingesluit na elke vraestel.

Ons hoop die gids sal jou help met voorbereiding vir die eksamens vanjaar.

Sterkte met jou studies!

Indien jy enige navrae het stuur n epos na: enter@proverto.co.za

Volg ons Facebook blad vir die nuutste inligting asook Google Classroom interaktiewe 2019 vraestelle vir hersiening www.facebook.com/Proverto

JANUARY

M	T	W	T	F	S	S
			1	2	3	4
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

FEBRUARY

M	T	W	T	F	S	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	

* Early bird deadline

MARCH

M	T	W	T	F	S	S
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

APRIL

M	T	W	T	F	S	S
			1	2	3	4
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

* Final entry deadline

MAY

M	T	W	T	F	S	S
					1	2
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

* Round One

JUNE

M	T	W	T	F	S	S
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

CALENDAR

Accounting/Business Studies/Economics - Gr.10-12

CTU training solutions
Private Tertiary Education Provider
www.ctutrainingsolutions.ac.za

For more information sms
"Name, Surname and Olympiad" to 41721

JULY

M	T	W	T	F	S	S
			1	2	3	4
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

* Final Round

AUGUST

M	T	W	T	F	S	S
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

SEPTEMBER

M	T	W	T	F	S	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

*Prize Giving

OCTOBER

M	T	W	T	F	S	S
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

NOVEMBER

M	T	W	T	F	S	S
					1	
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

DECEMBER

M	T	W	T	F	S	S
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

INNOVATIVE LEARNING FOR A TECHNOLOGY-DRIVEN WORLD

**LIFE IS LIKE
ACCOUNTING -
EVERYTHING
MUST BE IN
BALANCE**

WE OFFER:

Senior Bookkeeping

Financial Accounting

Financial Management
(N4 - N6)**

** ONLY AVAILABLE AT SELECTED CAMPUSES. VISIT
CTUTRAINING.AC.ZA FOR MORE INFO

AND MUCH MORE...

WE HAVE THE PERFECT COMBINATION OF WORK & PLAY

APPLY & REGISTER ONLINE
CREATE YOUR CTU PROFILE
EVENT BOOKINGS & INFO
STUDENT LOAN ASSISTANCE

DOWNLOAD
OUR
PROSPECTUS

THE VIBE

VISIT A CAMPUS NEAR YOU

AUCKLAND PARK | BLOEMFONTEIN | BOKSBURG | CAPE TOWN | DURBAN | NELSPRUIT | POLOKWANE
PORT ELIZABETH | POTCHEFSTROOM | PRETORIA | ROODEPOORT | STELLENBOSCH | VEREENIGING

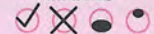
INSTRUCTIONS

- Use an HB pencil only
- Colour a circle completely
- Erase any faulty marks completely
- Do not make any stray marks on this form
- Do not fold, tear or damage this form

CORRECT MARK

INCORRECT MARKS

SURNAME

FIRST NAME INITIALS

SCHOOL NAME

TODAY'S DATE								
DAY			MONTH			YEAR		
0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9

SCHOOL CODE		
0	0	0
1	1	1
2	2	2
3	3	3
4	4	4
5	5	5
6	6	6
7	7	7
8	8	8
9	9	9

DATE OF BIRTH								
DAY			MONTH			YEAR		
0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9

CELLPHONE NUMBER											
0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7	7
8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9

RACE	
Asian	☐
Black	☐
Coloured	☐
Indian	☐
White	☐
Other	☐

GRADE	
Grade 10	☐
Grade 11	☐
Grade 12	☐

GENDER	
Female	☐
Male	☐

EMAIL

Select the subject/s that you are answering
(Mark all that apply)

Accounting ☐

Business Studies ☐

Economics ☐

ACCOUNTING

1 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	6 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	11 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	16 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	21 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	26 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
2 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	7 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	12 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	17 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	22 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	27 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
3 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	8 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	13 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	18 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	23 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	28 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
4 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	9 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	14 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	19 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	24 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	29 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
5 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	10 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	15 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	20 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	25 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	30 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E

BUSINESS STUDIES

1 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	6 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	11 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	16 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	21 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	26 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
2 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	7 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	12 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	17 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	22 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	27 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
3 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	8 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	13 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	18 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	23 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	28 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
4 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	9 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	14 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	19 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	24 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	29 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
5 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	10 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	15 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	20 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	25 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	30 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E

ECONOMICS

1 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	6 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	11 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	16 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	21 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	26 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
2 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	7 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	12 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	17 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	22 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	27 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
3 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	8 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	13 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	18 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	23 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	28 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
4 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	9 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	14 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	19 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	24 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	29 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E
5 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	10 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	15 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	20 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	25 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E	30 ☐ A ☐ B ☐ C ☐ D ☐ E

WE KNOW SUCCESS IS HARD- EARNED.

SO WE PROMISE YOU A WORLD-CLASS EDUCATION.

- Postgraduate
- Degrees
- Diplomas
- Higher Certificates
- Occupational courses
- Short learning programmes

Go to **boston.co.za** to learn more

APPLY NOW!

- Accredited by the **British Accreditation Council**.
- Accreditation Council for Business Schools & Programs, United States of America.*

**Serious about Education.
Serious about You.**

PAYMENT PLANS. TEXTBOOKS INCLUDED. | National Call Centre 0861 BOSTON | 45 Support Centres Nationwide

Boston City Campus & Business College (Pty) Ltd Reg. No.1996/013220/07 is registered with the Department of Higher Education and Training as a private higher education institution under the Higher Education Act, 1997 (Act No.101 of 1997). Registration Certificate No. 2003/HE07/002.

* Candidate for Accreditation of specific programmes.

PROVERTO

Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Proverto Nasionale Olimpiade 2019

Graad 10 - Ronde 2

Instruksies aan kandidate:

1. Jy word voorsien van 'n vraestel en 'n antwoordblad.
Maak seker jy het die regte vraestel vir jou graad ontvang.
2. Die vraestel bestaan uit 3 afdelings met 30 veelvoudige keusevrae elk:
Afdeling A – Rekeningkunde; Afdeling B – Besigheidstudie; en
Afdeling C – Ekonomie.
3. Die antwoordblad het 3 afdelings. Beantwoord die afdeling in die
spasie wat gegee word per vak. Voorbeeld: Indien jy die Rekeningkunde
afdeling antwoord moet jy die antwoorde merk in die "Accounting" blok.
Elke afdeling sal apart gemerk word.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A, B, C, of D). Slegs een is korrek.
5. Sien die instruksies op die antwoordblad om die antwoorde te merk.
Indien die instruksies nie gevolg word nie kan dit lei tot moontlike
diskwalifikasie.

For more information sms "Name, Surname and Olympiad" to 41721

Algemene joernaal

1. 'n Debiteur, A. Adams, wie se rekening voorheen as oninbaar afgeskryf was, het teruggekeer en R250 aan die besigheid kom betaal.

In watter joernaal / joernale moet die inskrywing geboekstaaf word?

- A Algemene joernaal en Kontantbetalingsjoernaal
- B Kontantontvangstejoernaal en Algemene joernaal
- C Debiteurejoernaal
- D Kontantontvangstejoernaal

2. 'n Tjek van R3 300 was ontvang vanaf 'n debiteur, I. Iceberg, ter vereffening van sy skuld nadat 12% korting toegestaan was. Die tjek was teruggestuur deur die bank met die stempel V/T. Kanselleer die korting op die geweierde tjek.

Kies die korrekte inskrywing in die Algemene joernaal.

	Besonderhede	Debiet	Krediet	Debiteurekontrole		Krediteurekontrole	
				Debiet	Krediet	Debiet	Krediet
A	I Iceberg	3 300		3 300			
	Bank		3 300				
B	I Iceberg	450		450			
	Korting toegestaan		450				
C	Korting gekanselleer	396		396			
	Debiteurekontrole		396		396		
D	I Iceberg	396		396			
	Korting toegestaan		396				

3. Die kredietsaldo van R242 van debiteur, Jackson Handelaars in die Debiteuregrootboek moet oorgedra word na hulle rekening in die Krediteuregrootboek.

Kies die korrekte inskrywing in die Algemene joernaal.

	Besonderhede	Debiet	Krediet	Debiteurekontrole		Krediteurekontrole	
				Debiet	Krediet	Debiet	Krediet
A	Jackson Handelaars	242				242	
	Jackson Handelaars		242				242
B	Jackson Handelaars	242		242			
	Jackson Handelaars		242				242
C	Jackson Handelaars	242		242			
	Jackson Handelaars		242		242		
D	Jackson Handelaars	242				242	
	Jackson Handelaars		242		242		

4. Die leningstaat vanaf ABSA wys die volgende inligting:

Saldo van lening voor enige lening terugbetalings gemaak is	650 000
Terugbetaling (insluitende rente)	278 000
Saldo van lening na lening terugbetalings gemaak is	450 000

Die rente op lening word gekapitaliseer.

Kies die korrekte inskrywing in die Algemene joernaal.

	Besonderhede	Debiet	Krediet	Debiteurekontrole		Krediteurekontrole	
				Debiet	Krediet	Debiet	Krediet
A	Rente op lening	78 000					
	Lening: ABSA		78 000				
B	Lening: ABSA	78 000					
	Rente op lening		78 000				
C	Rente op lening	478 000					
	Bank		478 000				
D	Bank	278 000					
	Rente op lening		278 000				

5. Ontvang 'n tjek van R6 440 vanaf 'n debiteur, P. Pillay, wie as insolvent verklaar is. Sy insolvente boedel het 35 sent in die rand uitbetaal en die res moet as oninbaar afgeskryf word.

Kies die korrekte inskrywing in die Algemene joernaal.

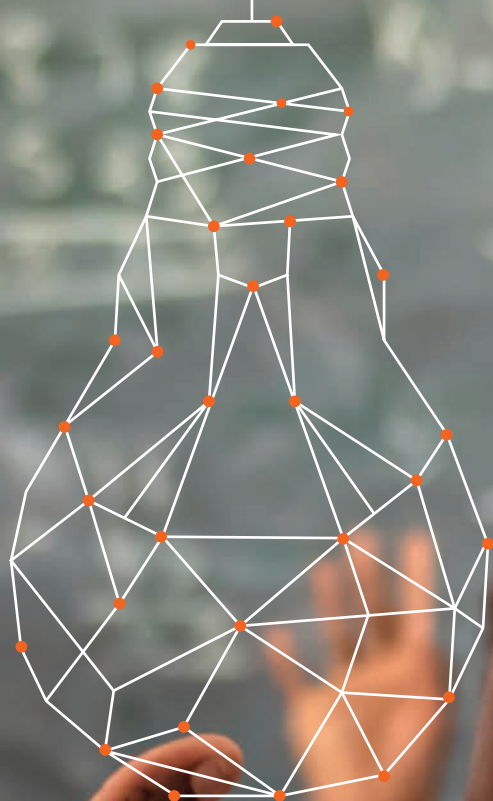
	Besonderhede	Debiet	Krediet	Debiteurekontrole		Krediteurekontrole	
				Debiet	Krediet	Debiet	Krediet
A	P. Pillay	4 186		4 186			
	Oninbare skuld		4 186				
B	Oninbare skuld	11 960					
	P. Pillay		11 960		11 960		
C	Oninbare skuld	4 186					
	P. Pillay		4 186		4 186		
D	P. Pillay	2 254		2 254			
	Oninbare skuld		2 254				

6. Die rekening van K. Kapp, 'n debiteur wat R9 750 skuld, moet met 8% p.j. rente belas word vir 4 maande.

Kies die korrekte inskrywing in die Algemene joernaal.

	Besonderhede	Debiet	Krediet	Debiteurekontrole		Krediteurekontrole	
				Debiet	Krediet	Debiet	Krediet
A	Rente op agterstallige debiteure	260					
	K Kapp		260		260		
B	Rente op agterstallige debiteure	780		780			
	K Kapp		780		780		
C	K Kapp	780					
	Rente op agterstallige debiteure		780				
D	K Kapp	260		260			
	Rente op agterstallige debiteure		260				

RULES OF ORDERING IN MATHEMATICS - BODMAS

B	O	D	M	A	S
Brackets (...)	Orders $\sqrt{x}$ x^2	Division $\div$	Multiplication $\times$	Addition $+$	Subtraction $-$

A leader on our continent. **UJ. Fourth in South Africa.**
Fifth in Africa: Quacquarelli Symonds (QS) World University Rankings.
For more information, visit future.uj.mobi

The Future
Reimagined

Regstelling van foute (Debiteurversoening)

Jy word voorsien van die inligting rakende **Southern Sons Handelaars**. Die boekhouer het heelwat foute in die boeke van die besigheid begaan wat veroorsaak dat die saldo van die kontrolerekening nie ooreenstem met die totale van die lys vanaf die hulpgrootboek nie.

Voorlopige saldo/totaal op 28 Februarie 2018:

Debiteurkontrole	R13 115
Lys van individuele debiteur saldo's	R8 305

GEVRA:

Neem die inligting wat voorsien word in ag om die foute onder die nodige opskrifte te ontleed om sodoende die saldo van die Debiteurkontrolerekening met die totaal van die Debiteurelys vanaf die hulpgrootboek op 28 Februarie 2019 te versoen.

7. Die kolomtotaal van Debiteur-afslag in die Debiteur-afslagjoernaal was bereken as R1 900 en so oorgeboek. Die korrekte totaal was egter R9 100.

	Debiteurkontrole	Debiteurelys
A	(7 200)	(7 200)
B	(7 200)	
C	7 200	7 200
D		7 200

8. Rente van R315 moet steeds op J Jackson se agterstallige rekening gehef word.

	Debiteurkontrole	Debiteurelys
A	(315)	(315)
B	315	
C		315
D	315	315

9. Die kredietnota inskrywing van R270 was korrek in die Debiteur-afslagjoernaal aangeteken maar was foutiewelik as R720 na die debietkant van die persoonlike rekening van debiteur, C Clue, oorgeboek.

	Debiteurkontrole	Debiteurelys
A		450
B		(990)
C		(270)
D		720

10. Geen inskrywing was gemaak vir die geweierde tjek van R625 nie. Hierdie tjek was ontvang vanaf 'n debiteur, B. Barry, ter vereffening van haar skuld van R670.

	Debiteurkontrole	Debiteurelys
A	670	670
B	625	625
C	45	45
D	(625)	(625)

11. Die totaal van die Debiteurekontrolekolom in die Kontantontvangstejoernaal sluit 'n bedrag van R1 400 in wat verhaal was van 'n debiteur wat voorheen as oninbaar afgeskryf was. Dit was nie na die Debiteuregroot boek oorgeboek nie.

	Debiteurekontrole	Debiteurelys
A		1 400
B	(1 400)	
C	1 400	
D		(1 400)

BTW

12. Die akroniem BTW staan vir ...

- A Belasting op toegewysigde waarde B Belasting op wisselende toebehore
C Belasting op toegevoegde waarde D Belasting op toegevoegde waardevolle items

13. Bestudeer die onderstaande lys en kies die items wat onderhewig is aan 'n nulkoers belasting.

- i. Vars melk, organiese melk en melkpoeier
ii. Brandbare paraffien
iii. Uitvoere
iv. Boerdery-insette
v. Lensies en gedroogde bone

- A i, ii en v B ii, iii, iv C v D Al die bogenoemde

14. Wanneer een BTW verkoper 'n faktuur ontvang vir goedere aangekoop vanaf 'n ander BTW verkoper, dan word die BTW geklassifiseer as ... vir die aankoper.

- A Inset BTW B BTW C Uitset BTW D Geen van die bogenoemde nie.

15. Bestudeer die kasregisterstrokie ontvang vanaf The General Store. Bereken die BTW teen 15% op hierdie aankoop (pryse is inklusief van BTW, waar van toepassing).

- A R25,83 B R13,49
C R22,66 D R24,07

THE GENERAL STORE

228 Main Rd
Uppington
Tel No: 055 683 1228
VAT NO 1345789075

21-02 10:15
CASHIER - Leroy Jenkins

BREAD/BROWN	21.47 *
FRUIT JUICE/1 L APPLE	11.45
SAMP 500G	10.39 *
BAKED BEANS 250G TINS	2 @ 6.50
FROZEN HAKE 300G	35.00
POWDER MILK/200G	5 @ 3.45 *
ORANGES 1 KG	11.99 *
TOILET PAPER 2-PLY/9 ROLLS	43.99
POTATOES 500G	19.99 *
TOTAL	184.53
CASH	200.00
CHANGE	15.50

-----TAX INVOICE-----
VAT
VAT TOTAL
-----VALID VAT INVOICE-----

Salarisse en lone

Op die 1ste Julie word jy deur PhotoLab Max as die nuwe rekenmeester aangestel. Jou eerste taak is om die salarisse vir Julie 2019 uit te sorteer. Die volgende inligting rakende die werknemers was aan jou gegee.

Werknemer inligting:

	Naam van werknemer	Tipe	ID nommer	Huweliks-status	Kinderafhanklikes (uitsluitend eggenoot)	Mediese-fonds plan	Jaarlikse salaris/loon
1	A. Clarinet	Salaris	6307290026080	Getroud	3	Prime 3	Sien skaal
2	D. Harp	Salaris	8311075064086	Enkellopend	0	Prime 3N	R206 400
3	M. Violin	Salaris	7906210082089	Getroud	1	Prime 3	R443 520

- A. Clarinet werk reeds 7 jaar vir **PhotoLab Max**. Haar jaarlikse salarisskaal is:
192 000 x 12 000 – 228 000 x 18 500 – 302 000 x 30 000 – 422 000
- Die werknemers van **PhotoLab Max** ontvang 'n bonus in hul verjaarsdagmaand.
Die bonus is 80% van hul bruto salaris.

Aftrekkings en bydrae inligting:

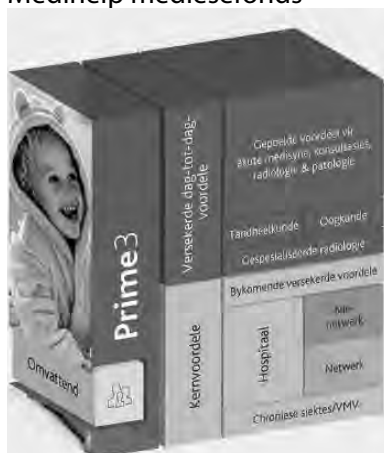
- Liberty pensioenfonds
 - 7,5% van bruto maandelikse salaris word deur die werknemer bygedra.
 - 10,5% van bruto maandelikse salaris word deur die werkgever bygedra.
- LBS
 - Gebruik die belastingtabel – bereken tot die naaste randwaarde.

2020 belastingjaar (1 Maart 2019 - 29 Februarie 2020)

Jaarlikse belasbare inkomste (R)	Belastingkoers (R)
0 – 195 850	18% van belasbare inkomste
195 851 – 305 850	35 253 + 26% van belasbare inkomste bo 195 850
305 851 – 423 300	63 853 + 31% van belasbare inkomste bo 305 850
423 301 – 555 600	100 263 + 36% van belasbare inkomste bo 423 300
555 601 – 708 310	147 891 + 39% van belasbare inkomste bo 555 600
708 311 – 1 500 000	207 448 + 41% van belasbare inkomste bo 708 310
1 500 001 en hoër	532 041 + 45% van belasbare inkomste bo 1 500 000

Bron: <https://www.sars.gov.za/Tax-Rates/Income-Tax/Pages/Rates%20of%20Tax%20for%20Individuals.aspx>

- Werkloosheidsversekeringsfonds (WVF)
 - 1% van die bruto maandelikse salaris sal deur beide die werknemer en die werkgever bygedra word, tot 'n maksimum van R?
- Vaardigheidsontwikkelingsheffing
 - 1% van die bruto maandelikse salaris of weeklikse loon sal deur PhotoLab Max bygedra word.
- Medihelp mediese fonds

Prime3N Omvaattende

Met Prime 3 se netwerkopisie kan jy 20% in maandelikse bydraes spaar, met omvaattende hospitaaldekking in 'n netwerk van 115 privaat hospitale. Dit bied ook ruim dag-tot-dag- en bykomende versekerde voordele, wat dit ideaal maak vir mense met meer omvaattende gesondheidsorgbehoefes.

Hooflid		R2 586
Afhanklike		R2 184
Kinderafhanklike <26 jaar		R750

Prime3 Omvaattende

Dié opsie is ideaal indien jy meer omvaattende gesondheidsorg benodig, met ruim versekerde dekking vir dag-tot-dag- mediese uitgawes, omvaattende dekking in 'n fasiliteit van jou keuse, asook bykomende versekerde voordele.

Hooflid		R3 234
Afhanklike		R2 736
Kinderafhanklike <26 jaar		R942

Jy betaal slegs vir twee kinders jonger as 18 jaar, waarna ledegeld vir kinderafhanklikes sal geld vanaf die begin van die volgende jaar nadat hulle 18 geword het totdat hulle 26 jaar oud is. Ouer kinders betaal die ledegeld vir kinderafhanklikes totdat hulle 26 jaar oud is. Die maandelikse bydrae sluit nie enige werkgewersubsidie in nie.

Bron: <https://www.medihelp.co.za/af/planne/2019/omvaattende-planne/prime-3>

- Die besigheid bied aan die werknemers 'n mediese bydrae indien hulle op die Medihelp Prime 3 / 3N Omvaattende plan gaan. Die totale maandelikse premie word verdeel in 'n verhouding 3:2, bydrae tot aftrekking (afgerond tot die naaste rand).

Salarisjoernaal van PhotoLab Max vir Julie 2019

SJ 7

Naam	Bruto-salaris	Bonus	Aftrekking				Bydraes			
			Pensioen	LBS	Medies	WVF	Pensioen	Medies	WVF	VOH
Clarinet	①			4 376	3 142	149		4 712	149	
Harp	17 200		1 290	2 864	1 034	149	1 806	1 552	149	172
Violin	36 960		2 772	②	③	149	④	③	149	370

Change the World by applying for a qualification in one of the following study fields:

Accounting • Advertising • Afrikaans • Agricultural Management • Analytical Chemistry • Anthropology • Applied Design • Applied Mathematics • Architectural Technology • Architecture • Art • Auditing • Biochemistry • Biokinetics • Botany • Broadcasting • Building • Business Management • Business Studies • Ceramic Design • Chemistry • Criminal Justice • Civil Engineering • Clinical Psychology • Computer Science • Communication Networks (IT) • Conservation Biology • Construction Economics • Construction Management • Construction Studies • Counselling Psychology • Chemical Process Technology • Development Studies • Dietetics • Economics • Ecology • Education • Electrical Engineering • English • Environmental Health • Environmental Management • Emergency Medical Care (Paramedic) • Fashion • Financial Accounting • Financial Planning • Fine Art • Food Service Management • Foundation Phase Teaching • Forestry • French • FET Teaching • Game Ranch Management • Geography • Geology • Graphic Design • History • Hospitality Management • Human Movement Science • Human Resource Management • Human Settlement Development • Industrial Psychology • Industrial Engineering • Information Systems • Information Technology • Inorganic Chemistry • Interior Design • Internal Auditing • Inventory Management • Intermediate Phase Teaching • isiXhosa • Journalism • Language & Literature • Law • Logistics • Management • Marine Biology • Marine Engineering • Marketing • Mathematics • Mechanical Engineering • Mechatronics • Media, Communication & Culture • Medical Laboratory Science • Microbiology • Music • Music Education • Monitoring & Evaluation • Nature Conservation • Nursing • Operations Management • Painting • Pharmacy • Philosophy • Physiology • Photography • Physics • Political Studies • Polymer Technology • Psychology • Public Administration • Public Management • Public Relations Management • Quality Management • Quantity Surveying • Radiography (Diagnostic) • Renewable Energy • Restoration Ecology • Sculpture • Senior Phase Teaching • Social Work • Sociology • Software Development • Sport Management • Sport Science • Statistics • Support Services (IT) • Taxation • Textile Design & Technology • Tourism • Transport Economics • User Support Services (IT) • Veldfire Management • Visual Arts • Wood Technology • Youth Work • Zoology

16. Die bruto salaris van A. Clarinet vir Julie 2019 is ... (nommer ①)
- A R19 000 B R25 167 C R23 625 D R35 167
17. Watter een van die werknemers verdien 'n bonus gedurende Julie 2019?
- A A. Clarinet B D. Harp C M. Violin D Geen van die bogenoemde nie.
18. Die SAID (LBS) aftrekking vanaf M. Violin se belasbare inkomste gedurende Julie 2019 is ... (nommer ②)
- A R8 018 B R8 962 C R10 598 D R13 306
19. Wat is die mediese fondsaftrekking en -bydrae vir M. Violin gedurende Julie 2019 (nommer ③)?

	Mediese fonds- aftrekking	Mediese fonds- bydrae
A	R2 388	R3 582
B	R2 765	R4 147
C	R1 670	R2 506
D	R2 964	R4 446

20. Dit is nie verpligtend, volgens wet, vir 'n besigheid om by te dra tot 'n mediese fonds nie. Watter voordele hou dit in vir **PhotoLab Max**?
- Bestudeer die lys van opsies en kies die beste kombinasie:
- Dit motiveer die werknemers om aan 'n mediese fondse te behoort want dit is meer bekostigbaar.
 - Verseker hoër produktiwiteit van die werknemers.
 - Verseker dat werknemers vroeër mediese hulp soek indien hulle siek word.
 - PhotoLab Max kan dit in onderhandelinge gebruik met nuwe werksaanbiedinge.
- A ii B ii, iv C i, iii, iv D Al die bogenoemde.
21. Vanaf 1 Oktober 2012, is daar 'n maksimum verdiensteplafon ingestel vir die betaling en bydra tot WVF. Bydraes word bereken op 1% van bruto verdienste tensy die werknemer meer verdien as die verdiensteplafon; dan sal die bydrae uitgewerk word op die maksimum bedrag van...
- A R136,92 B R148,72 C R128,72 D R181,96
22. Bereken die pensioenfondsbydrae vir M. Violin vir die maand geëindig Julie 2019 (nommer ④).
- A R2 772 B R3 881 C R1 806 D R4 465
23. Bereken die netto salaris van D. Harp vir Julie 2019.
- A R8 184 B R15 542 C R11 863 D R13 521
24. Bereken die bedrag betaalbaar aan die SAID ten opsigte van WVF aan die einde van Julie 2019.
- A R894 B R447 C R149 D Geen van die bogenoemde

25. Bestudeer die onderstaande lys en kies die beste opsie wat die verpligte aftrekkings wys.

- i. LBS
- ii. WVF
- iii. VOH
- iv. Mediese fonds
- v. Vakbond
- vi. Personeelfonds
- vii. Pensioenfonds

- A** i, ii, iii en vii
C ii, iv, v, vi, vii

- B** i, ii, v
D Geen van die bogenoemde nie.

26. Bestudeer die onderstaande lys en kies die beste opsie wat die verpligte bydraes wys.

- i. WVF
- ii. VOH
- iii. Vakbond
- iv. Personeelfonds
- v. Pensioenfonds

- A** i, ii, iii en v
C ii, iv, v

- B** i, ii, v
D Geen van die bogenoemde nie.

27. Om die pensioenfondsbydrae in die algemene grootboek van **PhotoLab Max** te boekstaaf, kies die korrekte rekening:

	Rekening gedebiteer	Rekening gekrediteer
A	Pensioenfonds	Bank
B	Pensioenfonds	Pensioenfondsbydrae
C	Pensioenfondsbydrae	Pensioenfonds
D	Pensioenfondsbydrae	Bank

28. Om die betaling aan Medihelp in die algemene grootboek van PhotoLab Max te boekstaaf, kies die korrekte rekening:

	Rekening gedebiteer	Rekening gekrediteer
A	Mediese fonds	Bank
B	Mediesefondsbydrae	Bank
C	Bank	Mediesefondsbydrae
D	Bank	Mediese fonds

29. Om die netto salaris in die algemene grootboek van PhotoLab Max te boekstaaf, kies die korrekte rekening:

	Rekening gedebiteer	Rekening gekrediteer
A	Bank	Salarisse
B	Salarisse	Krediteure vir salarisse
C	Krediteure vir salarisse	Bank
D	Netto salaris	Salarisse

30. Vir die eerste keer ooit was daar op 1 Januarie 2019 'n nasionale minimum loontarief ingestel in Suid-Afrika deur middel van die National Minimum Wage Act van 2018 (NMW). Wat is die nuwe uurlikse minimum loon?

- A** R13 per uur **B** R18 per uur **C** R20 per uur **D** R23 per uur

Besigheidsomgewings en besigheidsektore

1. Verwys na die volgende uittreksel en beantwoord die vraag wat volg:
"Eendag sal alle kinders in hierdie land die geleentheid hê om uitstekende onderrig te ontvang." - Teach for America
 Identifiseer die soort stelling wat in die bogenoemde uittreksel gemaak word.
A Doelstelling **B** Visie **C** Missie **D** Doelwit
2. Veranderlikes in die komponente van die ____ omgewing sal die ____ omgewing besluite van besigheid beïnvloed.
A makro; mikro **B** makro; mark **C** mark; openbare **D** privaat; mark
3. Verbruikers word beskerm teen ____ wat pryse vasstel of al die bronne van produkte beheer.
A Regstelling **B** Monopolieë **C** Produkte **D** Sosiale faktore
4. Primêre sektor kan soos volg gedefinieer word:
A Die ontginning van natuurlike hulpbronne van die aarde of die omgewing.
B Die vervaardigers van die besigheid.
C Die ekonomie is hoofsaaklik met die lewering van dienste besig.
D Die beperkte hulpbronne beskikbaar in die ekonomie om die aanvraag vir menslike behoeftes te bevredig.
5. Watter een van die volgende is NIE 'n voorbeeld van diensnywerhede nie?
A Vermaak **B** Konstruksie **C** Professionele dienste **D** Toonbankdienste
6. Wat was die Suid-Afrikaanse ekonomiese groeiakoers gedurende die eerste kwartaal van 2019?
A 1 – 2% **B** 5 – 6% **C** 8 – 10% **D** 12 – 15%

Onderlinge verhoudings tussen omgewings

7. Die diagram hierbo dui die volgende aan _____.
A Dat die markomgewing die potensiaal het om tot 'n groot mate te beïnvloed hoe 'n besigheid intern bestuur word.
B Dat die mikro-omgewing die potensiaal het om tot 'n groot mate te beïnvloed hoe 'n besigheid intern bestuur word.
C Dat die makro-omgewing die potensiaal het om tot 'n groot mate te beïnvloed hoe 'n besigheid intern bestuur word.
D Geen van die bogenoemde nie.

8. Die onderlinge verwantskappe tussen omgewings vind tussen die volgende plaas:
- A Mikro-omgewing en Markomgewing.
 - B Mikro-omgewing en Makro-omgewing.
 - C Markomgewing en Makro-omgewing.
 - D Mikro-, Mark en Makro-omgewing.
9. Watter funksie moet produkte, masjinerie, grondstowwe en ander voorraad en dienste van toepaslike gehalte teen die laagste moontlike prys aankoop?
- A Aankope B Produksie C Openbare betrekkinge D Bemaking

Gebruik die onderstaande uittreksel en beantwoord vrae 10 en 11.

Die werkloosheidskoers aan die einde van die tweede kwartaal van 2018 was 27,2%, wat beteken dat die koers met 0,3% gestyg het. Volgens die Quarterly Labour Force Survey vir die derde kwartaal is daar 16,4 miljoen mense wat werk het en 6,2 miljoen werkloos tussen die ouderdomme van 15 en 64 jaar in Suid-Afrika.

(<https://www.fin24.com/Economy/sa-unemployment-rate-rises-to-27-5-stats-sa-20181030>, besoek 17/04/2019)

10. Werkloosheid is 'n makro-omgewingskwessie. Hoe affekteer dit die markomgewing?
- A Minder belasting beskikbaar aan die regering
 - B Minder kliënte beskikbaar aangesien minder besteebare inkomstes beskikbaar is
 - C Toename in kliente soos die aanvraag vir goedere toeneem
 - D Geen effek op die markomgewing nie
11. Werkloosheid is 'n makro-omgewingskwessie. Hoe affekteer dit die mikro-omgewing?
- A Toename in produksie namate aanvraag vir goedere en dienste toeneem
 - B Afname in produksie namate aanvraag vir goedere en dienste toeneem
 - C Toename in produksie namate aanvraag vir goedere en dienste afneem
 - D Afname in produksie namate aanvraag vir goedere en dienste afneem

Gebruik die onderstaande prentjie om vrae 12 en 13 te beantwoord.

12. Die bogenoemde prentjie is 'n voorbeeld van onetiese bemaking. Hoe beïnvloed dit die markomgewing?
- A 'n Kultuur van wantroue word tussen kliënte en besigheid geskep.
 - B Kliënte verwag onetiese bemaking en word nie daardeur gepla nie.
 - C 'n Kultuur van vertroue word tussen die besigheid en verskaffers geskep.
 - D Daar sal geen direkte invloed op die markomgewing wees nie.
13. Watter wetgewing word deur onetiese bemaking beïnvloed?
- A Wet op Kliëntestraf
 - B Wet op Verbruikersvoorkoming
 - C Wet op Kliëntevoorkoming
 - D Wet op Verbruikersbeskerming

Figuur 1: <https://victoriarollison.com/2014/12/06/abbotts-narrative-and-false-advertising/>

STAY FUTURE-FOCUSED AT DUT!

DURBAN UNIVERSITY OF TECHNOLOGY
INYUVESI YASETHEKWINI YEZOBUCHWEPHESHE

IF YOU'RE LOOKING FOR **LEARNING WITH A HIGHER PURPOSE...** DUT IS THE ONLY INSTITUTION TO CONSIDER!

Secure an internationally recognised undergraduate or post-graduate qualification from one of **six specialised faculties** and get future-focused with a team of experienced academic personnel and alumni behind you.

Invested in purpose, passion and promise, DUT ensures all students are practically equipped for the working world by prioritising **cutting-edge technology, training and research.**

Always putting the needs of our **students first**, DUT aims to shape the future generations through **teaching, learning and research – improving lives and livelihoods** through many initiatives like our **undergraduate scholarship** for new and returning students which includes a **50-100% remission of tuition fees**, should students achieve **an average aggregate of 70%.**

READY TO REACH **YOUR FULL POTENTIAL?**

Join **over 34 830** students currently enrolled across **DUT's 7 campuses** and say yes to success with higher education excellence but remember, we have a large prospective student base which brings many challenges in terms of student accommodation, which is why **we encourage all students to apply for student housing early** or make alternate accommodation arrangements.

Students who require financial aid, undertaken by the National Student Financial Aid Scheme (NSFAS), should also remember to apply directly to NSFAS.

VISIT **WWW.DUT.AC.ZA** TO FIND OUT MORE INFO

Applications need to be done via the Central Applications Office (Application dates vary)

031 373 2000 (DBN) • 033 845 8800 (PMB) • info@dut.ac.za

14. Die minimum loon vir die land word in die Wet op Basiese Diensvoorwaardes bespreek. Hierdie wet het belangrike gevolge vir die Menslike Hulpbronne bestuurder. Wat is die minimum loon vir Suid-Afrikaanse arbeid?
- A R50 per uur B R100 per uur C R20 per uur D R10 per uur

Entrepreneurskap

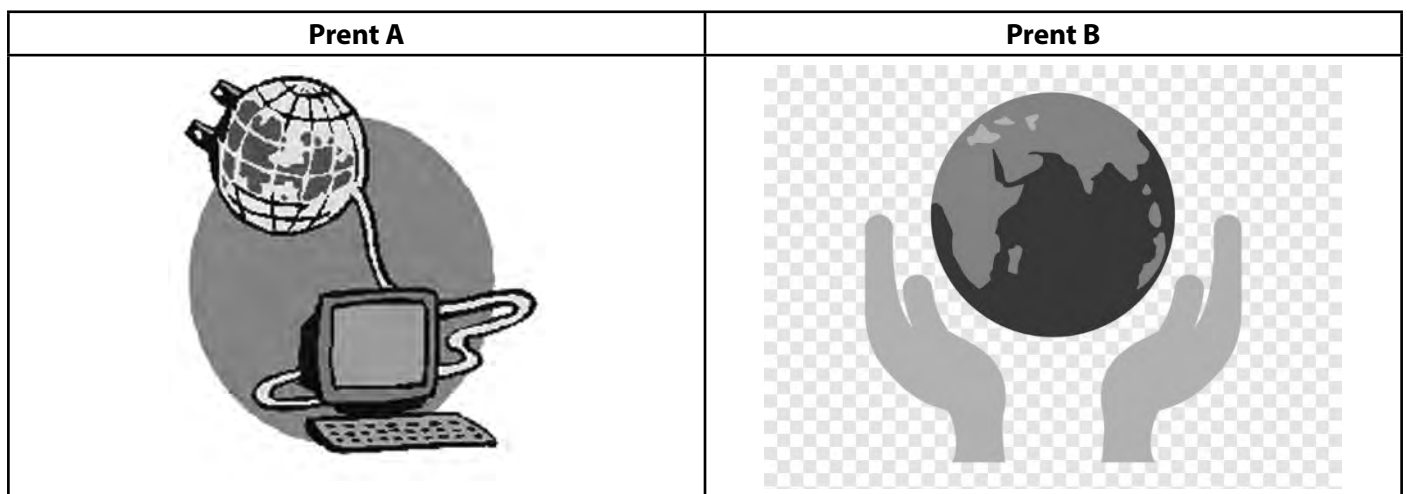
15. Watter een van die volgende definisies is nie korrek nie?
- A 'n Entrepreneur is 'n persoon wat 'n produk of diens lewer wat hy of sy verkoop om geld te maak.
 B 'n Entrepreneur is 'n persoon met die kennis en vaardighede om die produksiefaktore op so 'n wyse te kombineer en koördineer dat 'n wins gemaak word.
 C 'n Entrepreneur is 'n individu wat die risiko's wat verband hou met besigheid organiseer, besit, bestuur en aanvaar.
 D Geen van die bogenoemde nie
16. Verwys na die volgende uittreksel en beantwoord die vraag hieronder.

***"Indien jy geen vertroue in jouself het nie, word jy twee keer in die wedloop van die lewe geklop. Met selfvertroue het jy gewen selfs voordat jy begin."* - Cicero**

Identifiseer die soort stelling in die bogenoemde uittreksel.

- A Begeerte vir verantwoordelikheid B Groot drome met duidelike visie
 C Vertroue in 'n mens se vermoë om suksesvol te wees D Hoë mate van toewyding

Gebruik die onderstaande prente om vrae 17 en 18 te beantwoord.

17. Identifiseer die definisie wat die soort entrepreneur in Prent A beskryf.
- A Entrepreneuriese en intrapreneuriese aktiwiteite van beide bestaande en ontwikkelende maatskappye wat in technologies-intensiewe omgewings bedryf word.
 B Entrepreneurs wat oplossings vir sosiale-, kulturele- en omgewingskwessies befonds en implementeer.
 C Identifiseer gapings in die toerismebedryf en bied dan goedere en dienste om hierdie gapings te oorbrug
 D Geen van die bogenoemde nie
18. Identifiseer die definisie wat die soort entrepreneur in Prent B beskryf.
- A 'n Entrepreneur wat in 'n bestaande besigheid funksioneer.
 B Entrepreneurs wat oplossings vir sosiale of kulturele kwessies ontwikkel, befonds en implementeer.
 C Identifiseer gapings in die toerismebedryf en bied dan goedere en dienste om hierdie gapings te oorbrug.
 D Entrepreneurskap wat toegepas word om besighede te skep wat omgewingsprobleme oplos of op volhoubare wyse funksioneer.

19. Watter van die volgende elemente word nie gebruik om die volhoubaarheid van 'n entrepreneuriese onderneming te assesser nie?
A	Verskaffers	B	Kreatiwiteit
C	Potensiaal vir groei	D	Duidelike visie en missie

Sosio-ekonomiese kwessies en sosiale verantwoordelikheid

20. Ongeveer ___% van die Suid-Afrikaanse volwasse bevolking is met MIV besmet.
A	26%	B	18%	C	20%	D	30%
21. _____ beskryf die bevolking van die land t.o.v. sy grootte en eienskappe.
A	Sosiaal	B	Kultureel	C	Demografie	D	Gloaal

Gebruik die volgende uittreksel om vraag 22 en 23 te beantwoord.

By die Coca-Cola Company is dit elke werknemer se verantwoordelikheid om 'n werksomgewing te handhaaf wat respek vir menseregte weerspieël en vry is van alle diskriminasie en teistering, in ooreenstemming met ons Beleid op Menseregte.

(<https://www.coca-colacompany.com/our-company/human-rights-policy>, besoek 17/04/2019)

22. Identifiseer twee sosio-ekonomiese kwessies wat in die uittreksel genoem word.
A	Diskriminasie en teistering	B	Verantwoordelikheid en respek
C	Menseregte en werknemers	D	Diskriminasie en verantwoordelikheid
23. Watter Suid-Afrikaanse Wet is daarop gemik om diskriminasie in die werksplek te verminder?
A	Wet op Vaardigheidsontwikkeling	B	Wet op Gelyke Indiensneming
C	Wet op Basiese Diensvoorwaardes	D	Wet op Arbeidsverhoudinge

Vorms van eienaarskap

24. Watter van die volgende is voordele van 'n alleenhandelaar?
- i. Die eenaar-bestuurder is geregtig op alle wins wat deur die besigheid gemaak word.
 - ii. Dit is die moeilikste en goedkoopste vorm van eienaarskap om te vestig.
 - iii. Daar is min wetlike vereistes vir die bedryf van die besigheid.
 - iv. Die eenaar-bestuurder is verantwoordelik vir al die kostes betrokke by die bestuur van die besigheid.
A	i en ii	B	i en iii	C	ii en iv	D	Al die bogenoemde
25. Watter van die volgende aspekte is belangrik vir die vestiging van 'n besigheid as 'n aparte regs persoon?
A	Beperkte aanspreeklikheid	B	Voortbestaan
C	Skeiding van eienaarskap en beheer	D	Al die bogenoemde
26. Verduidelik die term "Voetstoots".
A	'n Aankoop sonder waarborg of sekerheid; dit is op die koper se eie risiko
B	Ongeregistreerde besigheid
C	'n Besigheid wat nie inkomstebelasting betaal nie
D	Aankoop van tweedehandse goedere

Gebruik die volgende uittreksel om Vrae 27, 28 en 29 te beantwoord.

John en Sue het hul Italiaanse restaurant in 2016 geopen. Hulle het elk R50 000 in die besigheid belê en 'n kontrak onderteken wat hulle onderskeie rolle in die restaurant definieer. John is verantwoordelik vir die daaglikse bedrywigheide en Sue is in beheer van alle finansiële besluite.

- 27.** Bespreek die vorm van eienaarskap wat in die uittreksel bespreek word.
- A** Alleenhandelaar
 - B** Publieke maatskappy
 - C** Vennootskap
 - D** Beslote korporasie
- 28.** Wat sou een voordeel wees van hierdie vorm van eienaarskap wat in vraag 27 geïdentifiseer is?
- A** Maklik om te vestig aangesien die besigheid nie geregistreer is nie
 - B** Stadige besluitneming
 - C** Belastingkoers van 42%
 - D** Groei is beperk
- 29.** Wat sou die wetlike implikasies vir Sue wees indien John nie in staat is om sy skuld terug te betaal nie?
- A** Sue en John sal tronk toe gaan.
 - B** Sue en John is gesamentlik en afsonderlik aanspreeklik vir alle skuld.
 - C** Sue sal haar aandeel in die restaurant verloor.
 - D** Geen van die bogenoemde nie
- 30.** Wat is die maksimum bedrag belasting betaalbaar op die progressiewe belastingstelsel?
- A** 50%
 - B** 40%
 - C** 36%
 - D** 45%

Basiese konsepte en die basiese ekonomiese probleem

1. Ekonomie kan die beste beskryf word as die studie van hoe die deelnemers aan die ekonomie
 - A die onbeperkte bronne wat tot hul beskikking is gebruik om die probleem van skaarsheid te elimineer.
 - B besluit oor oorfloed eerder as skaarsheid.
 - C keuses maak om skaarsheid te hanteer.
 - D rykdom bymekaar maak gedurende 'n spesifieke periode.

2. Watter een van die volgende stellings is nie korrek nie?
 - A 'n Ekonomiese model is 'n teorie gebaseer op fundamentele veranderlikes wat in akademiese terme beskryf word.
 - B 'n Ekonomiese model word geverifieer deur te bepaal hoe korrek sy voorspellings is.
 - C Die toets van ekonomiese modelle in die werklike lewe is selde problematies.
 - D Die begrip ceteris paribus beteken dat alle ander veranderlikes konstant bly.

3. Die stelling: "Die vermindering van die inflasiekoers in Suid-Afrika is 'n belangriker doel as om die ekonomiese groeikoers van Suid-Afrika te verhoog" kan die beste beskryf word as

A normatiewe ekonomie.	B positiewe ekonomie.
C objektiewe makro-ekonomie.	D reële mikro-ekonomie.

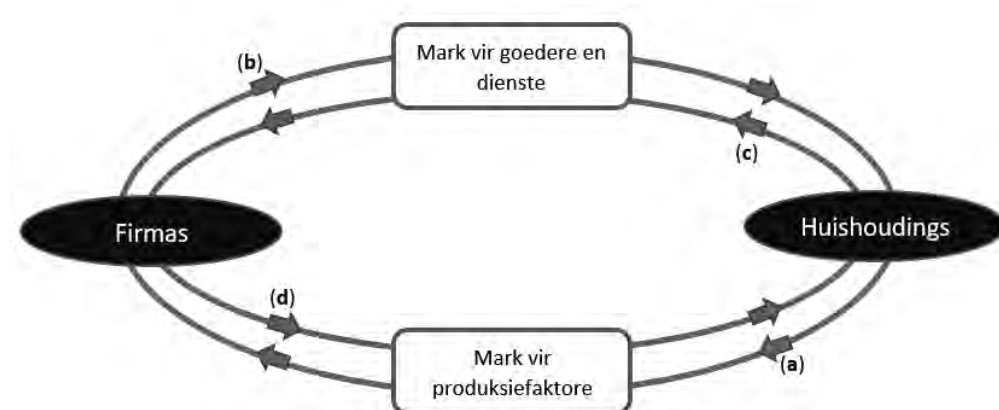
4. Produk Y kan die beste beskryf word as 'n vrye goed as
 - A die prys van produk Y R0,00 is.
 - B die vraag na produk Y minder is as die aanbod van produk Y teen R0,00.
 - C Produk Y deur die natuur verskaf word.
 - D Produk Y deur die regering vervaardig word.

5. As daar oop sitplekke beskikbaar is by 'n sokkerwedstryd in Soccer City, is die geleentheidskoste om 'n minderbevoorregte kind toe te laat om die sokkerwedstryd te sien,

A die wins wat verbeur word deur die kaartjie te verkoop.	B die prys van die kaartjie.
C zero Rand.	D hoër as die kaartjie prys.

Ekonomiese kringloop & kwantitatiewe elemente

Die volgende illustrasie toon vloei in die ekonomie. Beantwoord vrae 6 - 7

6. Die vloei wat onderskeidelik deur (a), (b), (c) en (d) uitgebeeld word, is

	(a)	(b)	(c)	(d)
A	Vergoeding van produksiefaktore	Verbruikersbesteding	Goedere en dienste	Produkiefaktore
B	Produkiefaktore	Produkte en dienste	Verbruikersbesteding	Vergoeding van produksiefaktore
C	Verbruikersbesteding	Vergoeding van produksiefaktore	Produkiefaktore	Goedere en dienste
D	Goedere en dienste	Produkiefaktore	Vergoeding van produksiefaktore	Verbruikersbesteding

7. Indien die buitelandse sektor by die kringloopmodel gevoeg word, sal die model 'n _____ ekonomie illustreer.

A mikro- B komplekse C geslote D oop

8. Die volgende monetêre vloei in die ekonomiese model word gegee. Bereken die totale waarde van insputtings en lekkasies vir hierdie ekonomie.

Uitvoere	Owerheidsbesteding	Investerings	Invoere	Besparing deur huishoudings en firmas	Belasting
R15	R40	R100	R25	R5	R30

	Insputtings	Lekkages
A	R155	R60
B	R165	R50
C	R120	R95
D	R125	R10

9. Watter een van die volgende stellings is waar oor die ekonomiese kringloop?

A Uitset is minder as inkomste.
 B Uitset is gelyk aan inkomste plus uitgawes.
 C Uitset is gelyk aan inkomste en gelyk aan uitgawes.
 D Uitset is minder as uitgawes.

10. 'n Suid-Afrikaanse dokter gaan werk in 'n rampgebied in Indonesië. Hy word die ekwivalent van R20 000 vir sy werk betaal. Sy inkomste moet

A by die BBP van Indonesië bygetel word.
 B by die BBP van Suid-Afrika bygetel word.
 C bygetel word by beide die BBP's van Indonesië en Suid-Afrika.
 D nie in die BBP van Indonesië of van Suid-Afrika ingereken word nie.

“Suid-Afrika is geskok deur nuus dat dit in ‘n resessie is ...”

Bron: <http://theconversation.com>

11. Watter een van die volgende beskryf NIE wat ‘n resessie is nie?
- A Wanneer die ekonomie in twee opeenvolgende kwartale negatiewe ekonomiese prestasie beleef.
 - B Wanneer die ekonomiese uitset krimp.
 - C Negatiewe ekonomiese groei.
 - D Minder insette word gebruik om die goedere wat in die ekonomie benodig word, te produseer.
12. Wanneer sakesiklusse bestudeer word, is die belangrikste kenmerk die
- A piek.
 - B opswaai.
 - C langtermyn-tendens.
 - D herstelfase.
13. In hierdie fase van die sakesiklus groei ekonomiese aktiwiteite steeds negatief, maar teen ‘n dalende koers. Die fase wat beskryf word, is die _____ fase.
- A herstel
 - B opswaai
 - C resessie
 - D depressie
14. In watter fase van die sakesiklus sal die ekonomies-kwesbare persone nog in ‘n gunstige posisie wees, maar hul posisie sal verander namate werkloosheid begin styg?
- A Herstelfase.
 - B Opswaai.
 - C Resessiefase.
 - D Depressiefase.
15. Aanwysers wat die neiging het om pieke en trôe saam met die reële BBP te bereik, staan as _____ aanwysers bekend.
- A sloerende
 - B leidende
 - C samevallende
 - D agtervolgende

Dinamiek van markte

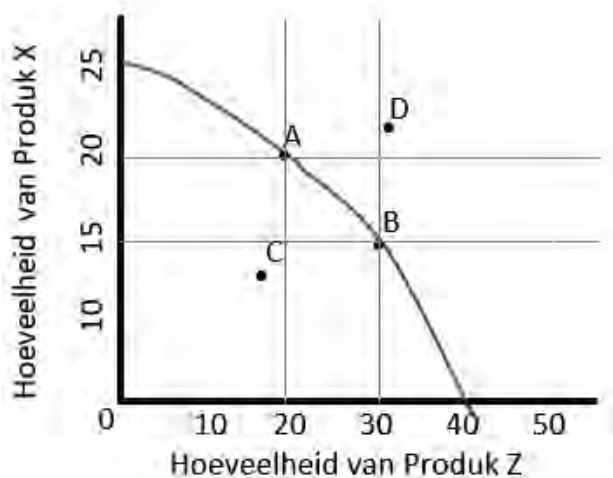
16. Die wet van dalende marginale nut bepaal dat
- A totale nut is op ‘n maksimum wanneer die eerste eenheid van ‘n goed verbruik word.
 - B marginale nut sal toeneem wanneer meer eenhede van ‘n goed verbruik word.
 - C marginale nut is op sy laagste wanneer die eerste eenheid van ‘n goed verbruik word.
 - D totale nut sal teen ‘n dalende koers styg namate meer eenhede van ‘n goed verbruik word.
17. As marginale nut gelyk is aan nul dan
- A word totale nut gemaksimeer.
 - B is totale nut nul.
 - C sal die verbruik van ‘n ekstra eenheid van ‘n goed die totale nut verhoog.
 - D sal die verbruik van ‘n addisionele eenheid van ‘n goed die totale nut verminder.
18. Indien die prys van produk X afneem, sal dit lei tot ‘n
- A verskuiwing van die vraagkromme na links.
 - B verskuiwing van die aanbodkromme na regs.
 - C beweging langs die vraagkromme.
 - D hoër vlak van produksie.

19. Die mark vir produk W het 'n oormaat surplusvoorraad en die prys daal. Watter van die volgende beskryf die beste wat in die mark vir produk W sal gebeur?
- A Die aanbod sal afneem en die vraag sal toeneem.
 - B Hoeveelheid aangebied sal afneem en die hoeveelheid gevra sal toeneem.
 - C Hoeveelheid aangebied sal afneem en die vraag sal toeneem.
 - D Die aanbod sal afneem en die hoeveelheid gevra sal toeneem.
20. Produk Q is 'n minderwaardige produk wat vir 'n lang tydperk gestoor kan word. Watter een van die volgende sal nie lei tot 'n toename in die vraag na produk Q nie?
- A Die prys van produk R, 'n komplement, verminder.
 - B Verbruikersinkomste styg.
 - C Die aantal kopers styg.
 - D Die prys van produk Q verminder.

Produksiemoontlikheidskurwes

21. 'n Land se ekonomie kan as produktief-doeltreffend beskou word as
- A al die huishoudings in die land welgestel is.
 - B alle hulpbronne in diens geneem is.
 - C minder van een produk vervaardig moet word om meer van 'n ander produk te kan produseer.
 - D die verdeling van inkomste gelyk is.

Bestudeer die volgende produksiemoontlikheidskurwe en beantwoord vrae 22 tot 25.

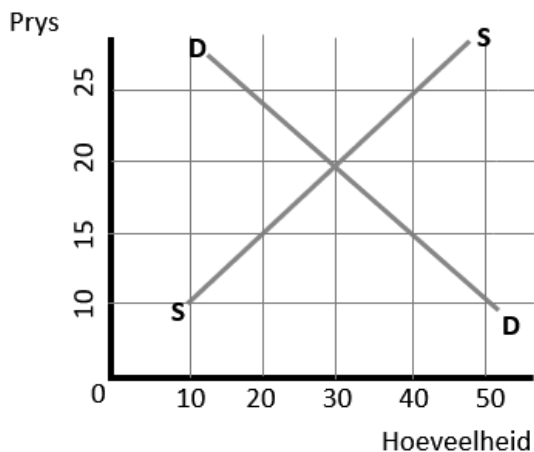

22. Wat is die geleentheidskoste in terme van Produk Z indien produksie van B na A verander?
A 5 eenhede minder van Produk X.	B 10 eenhede meer van Produk Z.
C 10 eenhede minder van Produk Z.	D 20 eenhede meer van Produk X.
23. Watter van die volgende stellings is waar?
- (a) Die geleentheidskoste om meer van Produk X te produseer, is nul.
 - (b) Die geleentheidskoste om meer van Produk Y te produseer, is nul.
 - (c) Produksie by punt C is ondoeltreffend.
 - (d) Produksie by punt D is onbereikbaar.
A (a) en (b)	B (b) en (c)	C (c) en (d)	D (a) en (d)

24. As gevolg van staatsinmenging word hulpbronne van een bedryf na 'n ander verskuif. Watter een van die volgende beskryf die effek op die produksiemoontlikheidskurwe die beste?
- A 'n Beweging tussen punt A en punt B.
 - B 'n Beweging na punt C.
 - C 'n Beweging na punt D.
 - D Onmoontlik om te sê; nie genoeg inligting word gegee nie.
25. Die produksiemoontlikheidskurwe soos getoon, is konkav van die oorsprong (d.w.s. uitgebuig) omdat
- A die kostes van goedere en dienste wat in die produksie van kapitaal, grond en arbeid gebruik word, verskil.
 - B produktiewe hulpbronne verskil in hul nut om verskillende goedere en / of dienste te lewer.
 - C alle produktiewe hulpbronne ewe geskik is vir die vervaardiging van alle goedere en / of dienste.
 - D grond, arbeid en kapitaal in vaste hoeveelhede gebruik word om alle goedere en / of dienste te produseer.

Openbare sektor se betrokkenheid en intervensie in die mark

Bestudeer die volgende vraag en aanbodkromme van Produk H. Beantwoord vrae 26 tot 28.

26. Indien 'n prysplafon van R15 ingestel word, sal dit lei tot 'n
- A surplus van 20 eenhede.
 - B tekort aan 20 eenhede.
 - C surplus van 10 eenhede.
 - D tekort van 10 eenhede.
27. As die regering 'n produksiesubsidie instel, sal die
- A aanbodkromme na regs verskuif, dus sal die ewewigsprys afneem en die ewewigshoeveelheid toeneem.
 - B aanbodkromme na links verskuif, dus sal die ewewigsprys afneem en die ewewigshoeveelheid toeneem.
 - C vraagkromme na regs verskuif, dus sal die ewewigsprys toeneem en die ewewigshoeveelheid afneem.
 - D vraagkurwe na links verskuif, dus sal die ewewigsprys toeneem en die ewewigshoeveelheid afneem.
28. As die regering 'n indirekte belasting instel, sal die aanbodkromme na
- A regs verskuif, dus sal die ewewigsprys afneem en die ewewigshoeveelheid toeneem.
 - B links verskuif, dus sal die ewewigsprys afneem en die ewewigshoeveelheid toeneem.
 - C regs verskuif, dus sal die ewewigsprys toeneem en die ewewigshoeveelheid afneem.
 - D links verskuif, dus sal die ewewigsprys toeneem en die ewewigshoeveelheid afneem.

- 29.** Watter een van die volgende beskryf die beste waarom die regering prysbeheer sal implementeer?
- A** Tot voordeel van konglomerate.
 - B** Om die welstand van lae-inkomste verbruikers en / of gemarginaliseerde werkers te verbeter.
 - C** Om swartmarkaktiwiteite te stimuleer.
 - D** Om staatsinkomste te verhoog.
- 30.** Die regering implementeer 'n subsidie per eenheid. As gevolg hiervan verander die ewewigshoeveelheid van 100 tot 150 en die ewewigsprys van R20 tot R15. Hoeveel sal die subsidie die regering kos?
- A** R250. **B** R750. **C** R1 000. **D** R1 250.

SAICA

THE SOUTH AFRICAN INSTITUTE
OF CHARTERED ACCOUNTANTS

1

THE RIGHT CHOICE

When picking your subjects, make the right career choices. **Take Maths**, and English and study hard to achieve a Level 5 pass (or more) in Grade 12.

2

THE RIGHT UNIVERSITY

Study a BCom undergraduate and postgraduate degree (Certificate in the Theory of Accounting [CTA] or equivalent) from a university accredited by the South African Institute of Chartered Accountants (SAICA).

3

THE RIGHT TRAINING

Enter a 3-year training programme with a SAICA accredited training office to gain real life, on-the-job work experience.

4

THE RIGHT SKILL

Study for and pass the 2 SAICA qualifying exams - the Initial Test of Competence (ITC) and the Assessment of Professional Competence (APC).

5

THE RIGHT CAREER

Leaders never quit! Cas(SA) are leaders in their industries - once you've passed your exams and completed your training programme, register with SAICA to become a CA(SA).

YOUR ROADMAP TO BECOMING A CA(SA)

www.saica.co.za/becomeaCA

PROVERTO

Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Proverto National Olympiad 2019

Grade 10 - Round 2 Memorandum

ACCOUNTING

Topic		A	B	C	D
General journal	1. eg				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
	6.				
Correction of error	7.				
	8.				
	9.				
	10.				
	11.				
VAT	12.				
	13.				
	14.				
	15.				

Topic		A	B	C	D
Salaries and wages	16.				
	17.				
	18.				
	19.				
	20.				
	21.				
	22.				
	23.				
	24.				
	25.				
	26.				
	27.				
	28.				
	29.				
	30.				

For more information sms "Name, Surname and Olympiad" to 41721

BUSINESS STUDIES

Topic		A	B	C	D
Business Environments and Sectors	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
	6.				
Interrelationships between environments	7.				
	8.				
	9.				
	10.				
	11.				
	12.				
	13.				
	14.				
	15.				

Topic		A	B	C	D
Entrepreneurship	16.				
	17.				
	18.				
	19.				
Social responsibility	20.				
	21.				
	22.				
Forms of ownership	23.				
	24.				
	25.				
	26.				
	27.				
	28.				
	29.				
	30.				

ECONOMICS

Topic		A	B	C	D
Basic concepts	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
Circular flow	6.				
	7.				
	8.				
	9.				
	10.				
Business cycle	11.				
	12.				
	13.				
	14.				
	15.				

Topic		A	B	C	D
Dynamics of markets	16.				
	17.				
	18.				
	19.				
	20.				
Production possibility curves	21.				
	22.				
	23.				
	24.				
	25.				
Public sectors	26.				
	27.				
	28.				
	29.				
	30.				

PROVERTO

Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Proverto Nasionale Olimpiade 2019

Graad 11 - Ronde 2

Instruksies aan kandidate:

1. Jy word voorsien van 'n vraestel en 'n antwoordblad.
Maak seker jy het die regte vraestel vir jou graad ontvang.
2. Die vraestel bestaan uit 3 afdelings met 30 veelvoudige keusevrae elk:
Afdeling A – Rekeningkunde; Afdeling B – Besigheidstudie; en
Afdeling C – Ekonomie.
3. Die antwoordblad het 3 afdelings. Beantwoord die afdeling in die spatie wat gegee word per vak. Voorbeeld: Indien jy die Rekeningkunde afdeling antwoord moet jy die antwoorde merk in die "Accounting" blok. Elke afdeling sal apart gemerk word.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A, B, C, of D). Slegs een is korrek.
5. Sien die instruksies op die antwoordblad om die antwoorde te merk. Indien die instruksies nie gevolg word nie kan dit lei tot moontlike diskwalifikasie.

For more information sms "Name, Surname and Olympiad" to 41721

Bankversoening

Soho Handelaars het 'n nuut gegradueerde rekenmeester, Lily Westbrook aangestel. Haar take sluit (onder meer) elke maand se voltooiing van die bankversoeningsproses in.

Jy word voorsien van die Bankversoeningstate vir die laaste twee maande:

BANKVERSOENINGSTAAT OP 31 MAART 2019	R
Debietsaldo volgens bankstaat	12 150
Uitstaande deposito's:	
15 Maart 2019	24 100
28 Maart 2019	13 200
Uitstaande tjeks:	
Nr. 177 (10 Oktober 2018)	160
Nr. 655 (25 Januarie 2019)	245
Nr. 718 (3 Maart 2019)	2 330
Nr. 746 (15 Mei 2019)	6 890
Nr. 768 (21 Maart 2019)	498
Debietbedrag verkeerdelik gedebiteer	132
... saldo volgens bankrekening	?

BANKVERSOENINGSTAAT OP 30 APRIL 2019	R
Debietsaldo volgens bankstaat	19 210
Uitstaande deposito's:	
15 Maart 2019	24 100
29 April 2019	22 600
Uitstaande tjeks:	
Nr. 177 (10 Oktober 2018)	160
Nr. 718 (3 Maart 2019)	2 330
Nr. 746 (15 Mei 2019)	6 890
Nr. 811 (3 April 2019)	1 230
Nr. 896 (30 April 2019)	900
... saldo volgens bankrekening	?

1. Lily Westbrook voel gefrustreerd met die versoeningstaak. Sy kan nie verstaan hoekom sy tyd en vaardighede moet mors om dit elke maand te doen nie.

Watter opsie verduidelik die noodsaaklikheid vir versoening die beste?

- A** Bankversoening word gedoen sodat sy haar kollegas kan dophou.
- B** Bankversoening help om foute en weglatings tussen die besigheid se boeke en die bank se rekords op te spoor.
- C** Bankversoening is die beste manier om te sien watter debiteure die besigheid betyds betaal het.
- D** Bankversoening help om uitgereikte tjeks op te volg.

2. Bereken die korrekte saldo volgens bankrekening op 31 Maart 2019.

- A** R14 895 debiet
- B** R15 159 debiet
- C** R39 195 krediet
- D** R59 705 krediet

3. Na die regstelling van die foute wanneer die Bankversoeningstaat opgetrek was op 30 April 2019, wat is die korrekte saldo volgens bankrekening?
- A** R15 980 debiet **B** R7 960 krediet **C** R16 140 debiet **D** R8 120 krediet
4. Was die fout op die Bankversoeningstaat op 31 Maart 2019 reggestel gedurende April 2019? Hoe weet jy dit?
- A** Nee, hierdie tipe foute kan nooit reggestel word nie.
B Ja, regstellings van foute mag slegs een keer op 'n Versoeningstaat verskyn.
C Ja, indien dit nie reggestel was nie sou dit steeds op die Bankversoeningstaat op 30 April 2019 gewys het.
D Geen manier om dit vas te stel nie.
5. **Tjek no. 718** wys as 'n uitstaande tjek vir beide Maart en April 2019. Watter opsie verskaf die beste verduideliking waarom dit op beide verskyn?
- A** Hierdie is 'n fout; dit moes uit die bankversoeningstaat vir April 2019 gehaal word want dit was reeds in die joernale gedurende Maart 2019 ingesluit.
B Hierdie tjek is steeds binne sy ses maande rakleef tyd maar die tjek was nog nie aangebied vir betaling by die bank nie.
C Hierdie tjek is vooruitbetaald.
D Hierdie tjek is verouderd.
6. **Tjek no. 746** wys as 'n uitstaande tjek vir beide Maart en April 2019. Watter opsie verskaf die beste verduideliking waarom dit op beide verskyn?
- A** Hierdie is 'n fout; dit moes uit die bankversoeningstaat vir April 2019 gehaal word want dit was verkeerdlik in die joernale van Maart 2019 ingesluit.
B Hierdie tjek is steeds binne sy ses maande rakleef tyd maar die tjek was nog nie aangebied vir betaling by die bank nie.
C Hierdie tjek is vooruitbetaald.
D Hierdie tjek is verouderd.

Vaste bates

- Saldo's op 31 Maart

	2019	2018
Grond en geboue	4 200 000	6 000 000
Toerusting	480 000	368 000
Voertuie	2 280 000	1 120 000
Opgelope waardevermindering op toerusting	?	200 250

- Ongebruikte grond was vir kontant teen kosprys verkoop om die kontantvloei probleme van die besigheid op te los. Die eiendom was gekoop deur Skyline Properties (Pty) Ltd. Die meerderheidsaandeelhouer van hierdie maatskappy is Cathy Carreira, die HUB (hoof uitvoerende beampte) se vrou.
- 'n Rekenaar (toerusting) was vir kontant verkoop aan die HUB, George Carreira, op 31 Januarie 2019.

VASTE BATE REGISTER		AO 65477	
Item:		HP Skootrekenaar	
Kosprys:		R36 000	
Aankoopdatum:		1 Oktober 2016	
Waardeverminderingakoers:		25% p.j. op reguitlynmetode	
DATUM	WAARDEVERMINDERING	OPGELOPE WAARDEVERMINDERING	DRAWAARDE
31 Maart 2017	R4 500	R4 500	R31 500
31 Maart 2018	R9 000	R13 500	R22 500
31 Januarie 2019	?	?	?

- 'n Nuwe voertuig was op 30 Junie 2018 aangekoop en 'n nuwe rekenaar op 1 Januarie 2019.
 - Waardevermindering word op voertuie teen 20% p.j. op verminderde saldo metode en op toerusting teen 25% p.j. op die reguitlynmetode afgeskryf.
7. As interne ouditeur sal jy bekommerd wees oor die verkoopte grond en geboue. Aan watter onetiese gedrag het die HUB hom moontlik skuldig gemaak?
- A** Nepotisme **B** Binnehandel **C** Vervalsing **D** Fluitjieblaser
8. Die nuwe voertuig was op 30 Junie 2018 teen 'n kosprys van ... gekoop.
- A** R1 120 000 **B** R1 160 000 **C** R2 280 000 **D** R3 400 000
9. Die nuwe toerusting was op 1 Januarie 2019 teen 'n kosprys van ... gekoop.
- A** R12 000 **B** R368 000 **C** R148 000 **D** R480 000
10. Die toerusting wat op 31 Januarie 2019 verkoop was het 'n drawaarde van ... gehad.
- A** R31 500 **B** R22 500 **C** R15 000 **D** R13 500
11. Waardevermindering wat op voertuie afgeskryf moet word vir die jaar geëindig 31 Maart 2019, beloop ...
- A** R456 000 **B** R136 000 **C** R368 000 **D** R310 000
12. Waardevermindering wat op toerusting afgeskryf moet word vir die jaar geëindig 31 Maart 2019, beloop ...
- A** R99 750 **B** R120 000 **C** R58 526 **D** R92 250
13. Die besigheid verwag dat toerusting 'n lewensduur van 4 jaar sal hê. Hoeveel maande se gebruik het die besigheid nog oor op al die ou toerusting teen 31 Maart 2019, indien al die toerusting op dieselfde dag aangekoop was?
- A** 15 maande **B** 9 maande **C** 10 maande **D** 2 maande
14. As interne ouditeur, watter maatreëls kan toegepas word om die vaste bates te beveilig?
- i. 'n Gedetailleerde individuele bateregister kan van elke bate gehou word.
 - ii. Doen gereelde lukrake ondersoeke op die vaste bates om hul nuttigheid te bepaal.
 - iii. Werknemers wat die vaste bates gebruik moet inteken in 'n logboek.
 - iv. Hou die vaste bates agter slot en grendel gedurende die aand.
 - v. Moet nooit toelaat dat werknemers vaste bates huis toe neem vir eie gebruik nie.
- A** i, ii en iv **B** ii en v **C** iii, iv en v **D** Al die bogenoemde

Vennootskappe

Pet Boutique spesialiseer in troeteldiere se versorging en bykomstighede. Vennote Jeffery en Jonas het hulle deure op 1 Junie 2012 geopen.

Jy word voorsien van die inligting aangaande **Pet Boutique** vir die jaar geëindig 30 Junie 2019.

Inligting:

• **Uittreksel uit die lys van saldo's op 30 Junie:**

	2019	2018
Kapitalerekening: Jeffery	500 000	500 000
Kapitalerekening: Jonas	?	500 000
Lopende / Privaatrekening: Jeffery	30 000 (dr)	7 720 (dt)
Lopende / Privaatrekening: Jonas	22 500 (dr)	7 820 (kt)
Lening: ABSA	1 200 000	1 277 250
Omset	2 425 000	
Netto wins vir die jaar	?	

• Ontvang die leningstaat van ABSA (rente word gekapitaliseer):

Terugbetalings (R10 000 per maand) insluitend rente	R120 000
Gekapitaliseerde rente	R ?

Kapitale terugbetalings sal R77 250 wees gedurende die volgende finansiële jaar.

- **Pet Boutique** het 'n belegging by Standard Bank. Gedurende die huidige finansiële jaar het die belegging R6 632 in rente verdien. Rente word verdien teen 4% per jaar. $\frac{3}{4}$ van die vaste deposito sal op 15 Februarie 2020 verjaar.
- Rente op kapitaal word bereken teen 11% per jaar. Slegs Jonas het sy kapitale bydrae op 31 Maart 2019 verhoog.
- Jeffery is geregtig op 'n jaarlikse bonus van 8% van netto wins nadat vennote se salarisse afgetrek is.
- Vennote is geregtig op jaarlikse salarisse. Jeffery verdien 1,5 keer meer as Jonas.
- Oorblywende winste en verliese word verdeel in die verhouding van die vennote se kapitale rekeninge aan die begin van die finansiële jaar.

• **Finansiële aanwysers op 30 Junie:**

	2019	2018
Bedryfsuitgawes op omset	32%	24%
Netto wins op omset	16%	18%
Opbrengs op gemiddelde vennote-ekwiteit	34,5%	42,6%
Opbrengs vir Jeffery	44,3%	
Opbrengs vir Jonas	27,2%	
Skuld / ekwiteit	0,9:1	1,2:1
Bedryfskapitaalverhouding	4,4:1	
Vuurproefverhouding	0,9:1	

Bestudeer die gegewe antwoordblad en dui die korrekte antwoorde aan.

Pet Boutique

Staat van Finansiële Posisie op 30 Junie 2019

	R
BATES	
NIE-BEDRYFSBATES	
Eiendom, aanleg en toerusting	1 831 550
Finansiële bates	
BEDRYFSBATES	④
Voorraad	⑤
Handels- en ander ontvangbares	7 275
Kontant en kontantekwivalente	③
TOTALE BATES	2 516 500

EKWITEIT EN LASTE	
VENNOTE-EKWITEIT	
Kapitaal	②
Lopende / Privaatrekeninge	
NIE-BEDRYFSLASTE	
Lening: ABSA	①
BEDRYFSLASTE	146 250
Handels- en ander betaalbares	56 700
Oortrokke bank	
Korttermyngedeelte van lening	
TOTALE EKWITEIT EN LASTE	2 516 500

Nota 8: Lopende / Privaatrekeninge

	Jeffery	Jonas
NETTO WINS SOOS PER INKOMSTESTAAT		
Salaris van vennote		⑦
Rente op kapitaal	55 000	⑥
Bonus	20 740	-
PRIMÊRE VERDELING VAN WINSTE		
FINALE VERDELING VAN WINSTE	⑧	60 130
Ottrekkings vir die jaar	(235 400)	(205 200)
Behoue inkomste vir die jaar		
Saldo aan die begin van die jaar		
Saldo aan die einde van die jaar		

15. Die verskil tussen omset en verkope is die ...

- A** aftrekking van korting toegestaan. **B** aftrekking van debiteure-afslag.
C aftrekking van korting ontvang. **D** aftrekking van koste van verkope.

16. Bereken die Netto wins vir die jaar geëindig 30 Junie 2019.

- A** R388 000 **B** R436 500 **C** R776 000 **D** R582 000

17. Bereken die korrekte NIE-BEDRYFSLASTE bedrag op 30 Junie 2019 (nommer ①).

- A** R1 277 250 **B** R1 122 750 **C** R1 200 000 **D** R1 080 000

18. Bereken die korrekte bedrag vir Kapitaal op 30 Junie 2019 (nommer ②).

- A** R1 300 000 **B** R1 247 500 **C** R1 385 833 **D** R1 163 611

19. Bereken die korrekte KONTANT EN KONTANTEKWIVALENTE bedrag op 30 Junie 2019 (nommer ③).

Neem kennis: Pet Boutique hou nie geld aan vir kleinkas of wisselgeld nie.

- A** R41 450 **B** R0 **C** R165 800 **D** R124 350

20. Bereken die korrekte BEDRYFSBATES bedrag op 30 Junie 2019 (nommer ④).

- A** R643 500 **B** R519 150 **C** R684 950 **D** R131 625

21. Bereken die korrekte Voorraad bedrag op 30 Junie 2019 (nommer ⑤).

- A** R677 675 **B** R636 225 **C** R511 875 **D** R131 625

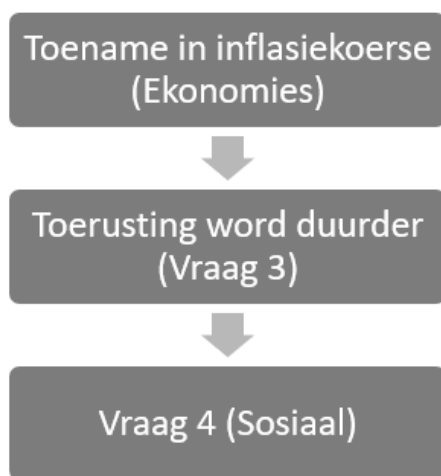
22. Bereken die korrekte Rente op kapitaal vir Jonas vir die jaar geëindig 30 Junie 2019 (nommer ⑥).
- A R66 000 B R55 000 C R63 250 D R88 000
23. Bereken die korrekte Salaris vir Jonas vir die jaar geëindig 30 Junie 2019 (nommer ⑦).
- A R155 550 B R103 700 C R51 500 D R77 250
24. Bereken die korrekte Finale verdeling van winste vir Jeffery vir die jaar geëindig 30 Junie 2019 (nommer ⑧).
- A R96 208 B R60 130 C R120 260 D R90 195
25. 'n Daling in die persentasie tussen brutowins op omset en bedryfwins op omset word grootliks veroorsaak deur ...
- A bedryfsuitgawes. B finansieringskoste (rente-uitgawe).
C lopende inkomste. D opbrengs vanaf debiteure.
26. Solvensie is gelyk aan ...
- A bedryfskapitaal. B totale bates. C totale laste. D eienaarsbelang.
27. Die bogenoemde gedeelte van die vaste deposito wat verval op 15 Februarie 2020 sal 'n verbetering teweeg bring in die ... verhoudings.
- A likiditeits B solvensie C geratheid D Geen van die bogenoemde nie.
28. **Pet Boutique** wil uitbrei aan die einde van volgende jaar en benodig advies oor hoe hulle fondse kan genereer.
- Doen aansoek vir 'n addisionele lening want hulle is huidiglik laag-gerat.
 - Dra meer kapitaal by.
 - Verkoop van die besigheid se vaste bates.
 - Behou alle winste gedurende die volgende finansiële jaar.
- Kies die beste opsie.
- A i, ii B i, ii, iii C ii, iii, iv D Al die bogenoemde.
29. Vennoot Jonas oorweeg dit om sy gedeelte van die besigheid aan iemand anders te verkoop. Watter advies kan jy vir hom gee?
- Ja, verkoop jou gedeelte van die besigheid so gou as moontlik. Dinge lyk nie goed vir hierdie besigheid nie.
 - Oorweeg die opbrengs op belegging (besigheid = 34,5% en persoonlik = 27,2%) wat jy van hierdie besigheid ontvang en vergelyk dit met alternatiewe beleggings soos 'n vaste deposito (4%) by 'n finansiële instelling.
 - Jou opbrengs is veel laer as die gesamentlike opbrengs van (34,5%) of Jeffery se persoonlike opbrengs (44,3%). Ondersoek die rede vir die verskil en spreek die probleme aan.
 - Moenie jou deel van die besigheid verkoop nie want die rente op die lening by die bank is veel laer as die belegging (27,2%).
- Kies die korrekte opsie.
- A i B ii, iii, iv C ii, iii D iii, iv
30. **Pet Boutique** is van die opinie dat hulle hoër bedryfsdoeltreffendheid bereik het gedurende die 2019 jaar, as gedurende die 2018 jaar. Wat is jou opinie?
- A Nee, hulle bedryfsdoeltreffendheid het afgeneem weens die toename in bedryfsuitgawes op omset (24% in 2018 tot 32% in 2019). Dit het veroorsaak dat hul netto wins op omsetpersentasie ook gedaal het (18% in 2018 tot 16% in 2019).
- B Ja, hulle bedryfskapitaalverhouding is hoog met 4,4:1. Dit is baie goed vir bedryfsdoeltreffendheid.
- C Ja, die besigheid hou genoeg voorraad aan; dit is 'n goeie teken om te wys dat hulle doeltreffend bedryf word.
- D Nee, die verskil tussen die bedryfskapitaalverhouding en die vuurproefverhouding dui aan dat die besigheid te veel voorraad hou. Dit sal veroorsaak dat die besigheid minder effektief is.

Besigheidsomgewings

1. In Bestuursuitdaging is om te let op die ____ van die mark waarin die besigheid bedryf word.
- A** Kapitaal **B** Toerusting **C** Demografie **D** Geen van bogenoemde
2. Watter van die volgende is nie 'n voorbeeld van uitdagings van die mikro-omgewing nie?
- A** Gebrek aan visie en missie **B** Gebrek aan voldoende bestuursvaardighede
C Stakings en sloerstakings **D** Tekort aan voorraad

Gebruik die volgende diagram om vraag 3 en 4 te beantwoord.

Die verskillende elemente in die Makro-omgewing beïnvloed mekaar, bv.

3. Identifiseer die Makro-omgewing bespreek in blok 2 (Toerusting word duurder).
- A** Politiese **B** Fisiese **C** Tegnologiese **D** Omgewings
4. Identifiseer die sosiale beskrywing wat in blok 3 bespreek kan word.
- A** Toename in sosiale media publisiteit / reklame
B Toename in werkloosheid a.g.v. personeelvermindering
C Toename in arbeidskoste a.g.v. meer toerusting
D Afname in werkloosheid

Impak en uitdagings van kontemporêre sosio-ekonomiese kwessies op besigheidsbedrywighede

5. Ekonomiese misdaad sluit die volgende in:
- A** Onwettige kopiëring of gebruik **B** Winkeldiefstal
C Geldwassery **D** Gewapende roof
6. ____ is 'n beleid waarmee die Wet op Gelyke Indiensneming beoog om 'n formele struktuur te bied om werksplekke te transformeer.
- A** Werkloosheid **B** Personeelvermindering (Retrenchment)
C Globalisering **D** Regstellende aksie

Gebruik die volgende beeld om vrae 7 en 8 te beantwoord.

Figuur 1: <https://www.unf.edu/coggin/csbp>, besoek 23/04/2019

7. Waarvan is die bogenoemde beeld 'n voorbeeld?
- A Geïntegreerde besigheidspraktyke B Geïntegreerde bestuur deur burgers
C Sosiale besigheidspraktyke D Volhoubare besigheidspraktyke
8. Identifiseer een voordeel van die implementering van bogenoemde in 'n organisasie.
- A Oorweging van voordele van aandeelhouerpraktyke teenoor belanghebbendepraktyke
B Oorweging van voordele van belanghebbendepraktyke teenoor aandeelhouerpraktyke
C Oorweging van finansiële voordele teenoor belanghebbendes en die omgewing
D Geen van die bogenoemde
9. Die volgende uittreksel is 'n sleuteldoelwit van watter inisiatief wat gemik is op die motivering van maatskappye?

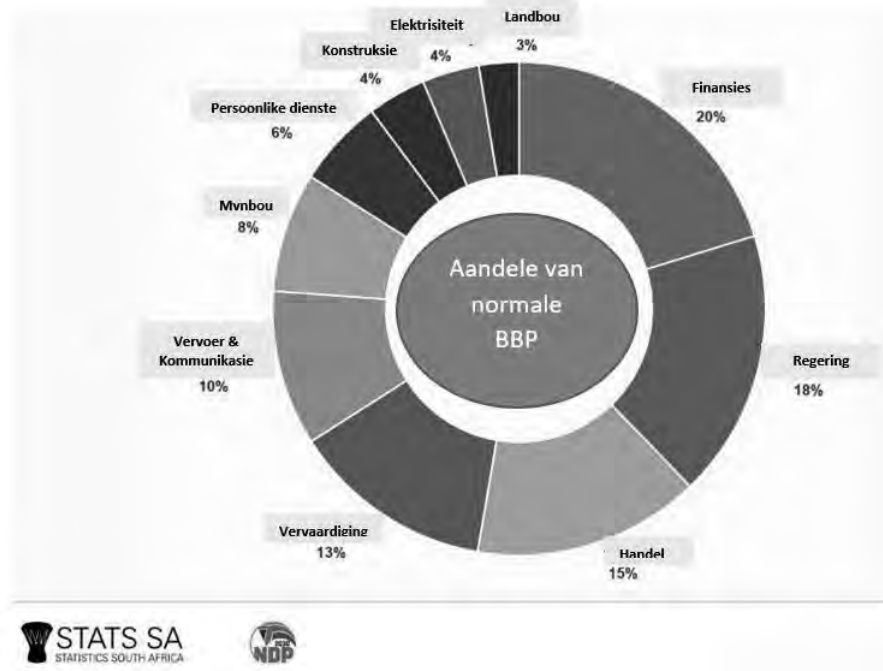
Om 'n hulpbron/instrument te voorsien vir 'n breë holistiese ontleding van maatskappybeleid en -praktyke in ooreenstemming met toepaslike wêreldwye en plaaslike korporatiewe sosiale verantwoordelikheds-standaarde.

- A JEB Volhoubare Sosiale Praktyke B JEB Sosiale Verantwoordelikhedsindeks
C JEB Finansiële Indeks D JEB Fiskale Beleid

Besigheidsektore

10. ____ verander hulpbronne / rou materiale in produkte wat geskik is vir verbruik, deur middel van die vervaardigingsproses.
- A Primêre onderneming B Sekondêre onderneming
C Tersêre onderneming D Geen van bogenoemde
11. Identifiseer watter van die onderstaande items van BTW heffings vrygestel is.
- I. gedroogde boontjies
II. olyfolie
III. rys
IV. melk
V. witbrood
- A II, V, I B III, IV, V C I, III, V D I, III, IV

Gebruik die onderstaande statistiek en beantwoord Vrae 12 en 13.

12. Watter van die volgende is die twee grootste bydraende primêre sektor bedrywe tot die totale BBP in Suid-Afrika?

- A Finansies teen 20% en Regering teen 18%
- B Vervoer en kommunikasie teen 10% en vervaardiging teen 13%
- C Landbou teen 3% en mynbou teen 8%
- D Handel teen 15% en Regering teen 18%

13. Wat was Suid-Afrika se BBP groei aan die einde van 2018?

- A 0.8% - 1.0%
- B 2.0% - 3.0%
- C 4.0% - 5.0%
- D 6.0% - 7.0%

Vorms van eienaarskap

14. Watter een van die volgende is NIE 'n voordeel van die vestiging van 'n maatskappy nie?

- A Beperkte aanspreeklikheid
- B Verkryging van geld
- C Voortbestaan
- D Vestigingskoste

15. Die drie hoofvorms van eienaarskap vir 'n besigheid wat as 'n aparte regspersoon bedryf word is 'n _____.

- i. Beslote korporasie
- ii. Publieke maatskappy
- iii. Privaatmaatskappy
- iv. Vennootskap

- A iii, ii, iv
- B i, ii, iv
- C i, ii, iii
- D i, iv, iii

Kreatiewe denke en probleemoplossing

16. Die beste probleemoplossingstechniek om te gebruik wanneer veranderinge gemaak word is _____.

- A Breinkaarte
- B SCAMPER
- C Kragveldontleding
- D Die Delphi tegniek

17. Stapte vir 'n aksieplan moet die volgende insluit _____.
- A** Wat, wie, waarom en verwagte uitkoms **B** Wat, waarom, hoe en wie
C Wanneer, wie, verwagte uitkoms en wat **D** Waarom, hoe, wie en verwagte uitkoms
18. Die volgende uittreksel is 'n voorbeeld van watter soort teorie wat oorweeg moet word wanneer kreatiewe denke in 'n diverse werkplek toegepas word?
- Die gees van die Afrika-wêreldsiening sluit heelheid, gemeenskap en harmonie in wat diep in kulturele waardes gewortel is.**
- A** Inheemse denke **B** Kragveld-ontleding
C Aansporingsdenke **D** Beperkende kragte
19. Los die volgende laterale denke raaisel op:

Ekonomie

- A** Jy is groter wanneer jy nee se vir die ego
B Jy is groter as jou ego
C Ekonomie wat afneem
D Groeiende ekonomie

Stres, krisis en bestuur van verandering

20. 'n Sleutelwoord in krisisbestuur is _____.
- A** Resessie **B** Simulasie **C** Voorkoming **D** Versterking
21. Identifiseer die hindernis tot sukses in die onderstaande prentjie:

Figuur 2: <http://clipart-library.com/clipart/qTBoqKoMc.htm>

- A** Verlaagde prestasie van die werknemer wat lei tot verlaging van produktiwiteit
B Visualiseer jouself in 'n ontspannende plek
C Aanvaar dat verandering onvermydelik is
D Uitstel (procrastination)

Gebruik die volgende spotprent om vrae 22 en 23 te beantwoord.

Figuur 3: <https://www.biznews.com/leadership/2017/05/17/jonas-populism-sa-economy>

22. Identifiseer die hoofkwessies in die bogenoemde spotprent wat stres op die Suid-Afrikaanse bevolking plaas.
- A Onderpresterende ekonomie
 - B Ongelykheid
 - C Die openbare sektor is swak
 - D Ekologiese veranderinge aan die SBD (CBD) in Johannesburg
23. Identifiseer twee redes vir Suid-Afrika se rommelstatus wat tot verandering in die land gelei het.
- A Sterk fiskale posisie en gebeurlikheidsaanspreeklikhede
 - B Swak per capita groei en sosio-ekonomiese uitdagings
 - C Gebeurlikheidsaanspreeklikhede en lae sosio-ekonomiese uitdagings
 - D Laer vlakke van regeringskuld en sterk beleggersvertroue

Is die volgende stellings in vrae 24 en 25 waar of onwaar? Indien onwaar, verander die vetgedrukte woorde.

24. Die ADKAR teorie is ontwerp om te fokus op spanne met spesifieke aktiwiteite wat h impak op resultate kan hê.
- A Waar
 - B Onwaar
 - C Onwaar, BELBIN teorie
 - D Onwaar, ADAMS teorie
25. Vorming van h sterk metodologie tussen spanlede kan help met verandering in h organisasie.
- A Waar
 - B Onwaar, Koalisie
 - C Onwaar, Mededinging
 - D Onwaar

Vestiging h onderneming

26. Die leen van geld by jou pa om h besigheid te begin is h voorbeeld van ____.
- A Ekwiteit
 - B Skuld
 - C Toelaag
 - D Vennootskap
27. Wanneer twee besighede ooreenkom om saam aan h aktiwiteit te werk sodat beide uit mekaar se idees en kundigheid kan voordeel trek staan dit bekend as h ____.
- A Strategiese alliansie
 - B Magsverhouding
 - C Verskansing
 - D Belegger

28. Die meeste entrepreneurs sal 'n lening benodig om 'n nuwe onderneming te finansier. Wat is die huidige repokoers in Suid-Afrika?

A	Tussen 1% en 2%	B	Tussen 10% en 20%
C	Tussen 6% en 7%	D	Tussen 20% en 25%

Gebruik die inligting hieronder om Vrae 29 en 30 te beantwoord.

New Wimpy Franchisees can expect to pay between R1.9 million – R2.5 million and an initial franchisee fee of R114,300 (excluding VAT). Franchisees are also expected to pay 7% of their turnover in management fees and 5% of their turnover in royalties.

(<https://businesstech.co.za/news/business/250849/14-food-franchises-that-cost-less-than-r2-million-to-open-in-south-africa/>, accessed 23/04/2019)

29. Hoeveel BTW sal op die aanvanklike franchise-fooi vir 'n nuwe Wimpy afsetpunt betaal word?

A	R37 500	B	R17 145	C	R16 002	D	R5 715

30. Wat is die persentasie van die omset wat deur elke franchisenemer aan Famous Brands betaal word?

A	7%	B	5%	C	12%	D	15%

ORBIT TVET COLLEGE

ORBIT College is one of 50 public Technical Vocational Education and Training (TVET) Colleges in South Africa, that specializes in priority skills development. We are situated in the North West Province with campuses in Rustenburg, Brits and Mogwase.

WE OFFER A VARIETY OF PROGRAMMES

BUSINESS STUDIES

National Certificate Vocational (NCV)

Finance, Economics and Accounting
Office Administration
Management
Transport and Logistics

Report 191 (NATED N4-N6)

Human Resource Management
Business Management
Financial Management
Management Assistant

ENGINEERING & IT STUDIES

National Certificate Vocational (NCV)

Civil Engineering Construction
Electrical Infrastructure Construction
Engineering and Related Design
Information Technology and Computer Science

Report 191 (NATED)

Electrical Engineering (N1-N6)
Fitting and Turning (N1-N6)
Boilermaking (N1-N6)
Motor Mechanic (N1-N3)

GENERAL STUDIES

National Certificate Vocational (NCV)

Hospitality
Tourism

Report 191 (NATED N1-N6)

Hospitality and Catering Services
Tourism
Art and Design (Jewellery Design)
Educare
Popular Music Performance

OCCUPATIONAL AND ACCREDITED SKILLS PROGRAMMES (Accredited by SETAs)

Visit our website for more information

IT'S COOL TO BE A 21st CENTURY ARTISAN!!! ARTISAN DEVELOPMENT ROUTES AT ORBIT TVET COLLEGE

- . N2 Certificate with trade theory and 3 years' relevant work experience
- . Technical trade theory programmes quality-assured by a SETA and a minimum of 3 years' relevant work experience (NQF Level 3)
- . Relevant National Certificate (Vocational) Level 3 Engineering qualification and 3 years' relevant work experience
- . Relevant National Certificate (Vocational) Level 4 Engineering qualification and 18 months' relevant work experience
- . Technical Grade 12 with Mathematics, Engineering Science and related trade theory subject and 3 years' relevant work experience
- . Grade 9 and a minimum of 4 years' relevant work experience
- . Relevant (directly related to the trade theory subjects) N6 Certificate or National Technical Diploma (S.T or N stream) and 18 months' relevant work experience

CENTRE OF SPECIALISATION (CoS)

CoS programmes ensure a closer working relationship with industry, training centres and the Post School and Training Sector. The curriculum offered consists of occupational qualifications designed by industry, for industry and are registered with the Quality Council for Trades and Occupations (QCTO).

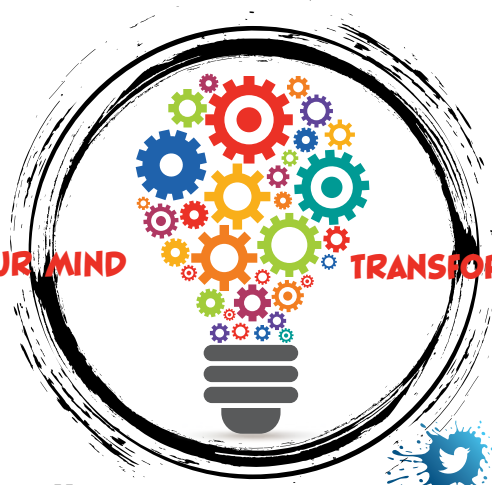
ORBIT TVET College specializes in two apprenticeships namely: Electrical Trade offered at Brits Campus and Diesel Mechanic Trade offered at Mankwe Campus

FINANCIAL ASSISTANCE (Ts & Cs apply)

- . NSFAS bursaries for NCV & Report 191 are awarded according to the NSFAS bursary guidelines
- . College bursaries are awarded according to the College bursary administration rules and regulations as outlined in the Student Support policy

TRANSFORM YOUR MIND

TRANSFORM THE WORLD

Call Centre: 086 1000 305

www.orbitcollege.co.za

Produksiefaktore

1. Watter een van die volgende is nie 'n voorbeeld van 'n toename in produktiwiteit nie?
 - A Minder eenhede word geproduseer met minder insette.
 - B Minder eenhede word met dieselfde insette geproduseer.
 - C Meer eenhede word met dieselfde insette geproduseer.
 - D Meer eenhede word geproduseer met meer insette.
2. Watter een van die volgende stellings oor diskriminasie in arbeidsmarkte is waar?
 - A 'n Werkgewer mag nie teen 'n aansoeker diskrimineer as die loon wat vereis word hoër is as die minimum wetlike loon nie.
 - B Winsmaksimerende firmas sal verskillende lone aan verskillende geslagte vir dieselfde werk betaal omdat mans beter presteer as vroue.
 - C Vrouens verdien gemiddeld minder as mans, omdat mans oor 'n oneweredige deel van beter betalende werkgeleenthede beskik.
 - D Suid-Afrikaanse werkgewers kan onder sekere omstandighede op grond van geslag diskrimineer.
3. Watter een van die volgende dui op 'n beweging van die vraagkromme na arbeid na regs?

	Die aantal firmas	Die vraag na die produk	Die produktiwiteit van arbeid
A	Toename	Toename	Afname
B	Toename	Toename	Toename
C	Afname	Afname	Afname
D	Afname	Afname	Toename

4. Watter een van die volgende beskryf NIE 'n kapitale belegging NIE?
 - A Grondstowwe van R2 miljoen word aangekoop.
 - B 'n Nuwe verpakkingsaanleg word by die bestaande fabriek gevoeg.
 - C Nuwe oonde word deur 'n bakkerij geïnstalleer.
 - D 'n Firma koop ou fabriekstoerusting van 'n mededingende firma.

Ontleding van die gebruike van ekonomiese goedere en dienste

5. Miriam en John het hul eerste huis gekoop. Hulle het ook 'n nuwe yskas gekoop. In die nasionale inkomsterekening sal hierdie transaksies geklassifiseer word as

	Huis	Yskas
A	verbruik van duursame goedere.	vaste belegging.
B	investering in voorraad.	verbruik van semi-duursame goedere.
C	verbruik van semi-duursame goedere.	investering in voorraad.
D	vaste belegging.	verbruik van duursame goedere.

6. Die Bruto Nasionale Produk van Suid-Afrika
 - A is identies aan die Bruto Nasionale Produk in Suid-Afrika.
 - B sal die Bruto Binnelandse Produk oorskry as die netto faktorbetalings uit die buiteland positief is.
 - C sal altyd hoër wees as die Bruto Binnelandse Produk in 'n geslote ekonomie.
 - D sal hoër wees in 'n private sektor ekonomie as in 'n ekonomie waar daar ook 'n openbare sektor is wat die private sektor belas.

7. Die volgende inligting is uit die Nasionale Rekeninge van Suid-Afrika geneem:

	Rm
Vergoeding van werknemers	1 867 851
Netto bedryfsurplus	1 067 334
Verbruik van vaste kapitaal	553 222
Belasting op produksie	81 531
Subsidies op produksie	9 380
Belasting op produkte	444 871
Subsidies op produksie	14 476

Uit die gegewe syfers kan die volgende in Rm bereken word.

	Bruto waarde bygevoeg teen faktorkoste	Bruto waarde bygevoeg teen basiese pryse	BBP teen markprys
A	3 488 407	3 560 558	3 990 953
B	3 488 407	3 416 256	2 985 861
C	2 381 963	2 309 812	1 879 417
D	2 381 963	2 454 114	2 884 509

8. Die netto bedryfsurplus verwys na

- A lone en salarisse van ongeskoolde arbeiders. B huur, rente en winste.
C waardevermindering. D basiese pryse wat verbruikers sal betaal.

Suid-Afrika se gemengde ekonomie

9. Watter een van die volgende is die beste beskrywing van kompetisie in 'n markeconomie?
- A Verbruikers sal onder mekaar meeding oor goedere en dienste om die hoogste bieër te wees.
B Produsente kompeteer onder mekaar om verbruikers se geld te bekom.
C Produsente produseer slegs 'n beperkte hoeveelheid goedere en laat verbruikers onder mekaar meeding om dit te bekom.
D Die feit dat goedere en dienste skaars is, sal tot onluste oor hierdie goedere en dienste lei.
10. Land Z het 'n ekonomiese stelsel waarvolgens die regering uitgebreide magte het om die openbare belang te dien. Die regering sal kies watter goedere en dienste geproduseer word en tot watter mate. In Land Z oorskrei die vraag na goedere en dienste gewoonlik die aanbod vir goedere en dienste. Die ekonomie van Land Z kan die beste beskryf word as
- A marksosialisme. B sentraalbeplande kapitalisme.
C markkapitalisme. D sentraalbeplande sosialisme.
11. Een verskil tussen volmaakte mededinging en monopolistiese mededinging is dat
- A firmas in monopolistiese mededinging 'n mate van markkrag het.
B volmaak mededingende nywerhede het minder firmas.
C produkte van firmas in volmaakte mededinging, is effens gedifferensieerd.
D daar 'n groter aantal firmas in monopolistiese mededinging is.
12. In 'n aantal toesprake deur oudpresident Thabo Mbeki het hy die belangrike realiteit van "dualisme" in die Suid-Afrikaanse ekonomie beklemtoon, waar die ekonomiese struktuur in Suid-Afrika eienskappe van 'n relatief gevorderde kapitalistiese ekonomie kombineer met baie van die kenmerke van Derde Wêreld onderontwikkeling.

Bron: institute for African Alternatives & African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure Vol. 1 (3) - (2011)

Die beste ekonomiese stelsel om die ekonomiese probleme wat Suid-Afrika in die gesig staar, aan te spreek, is 'n

- A laissez-faire benadering. B markeconomie. C gemengde ekonomie. D beplande ekonomie.

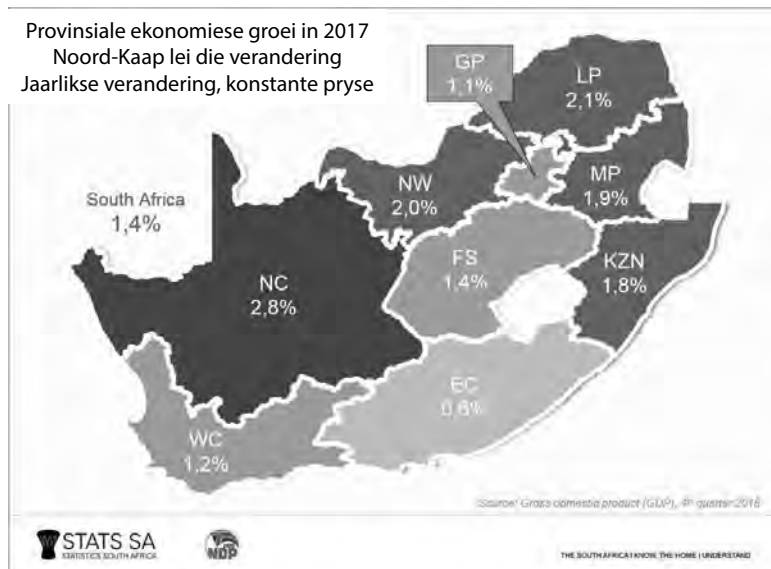
Die ekonomiese struktuur van Suid-Afrika

13. Die volgende inligting is geneem uit die Nasionale Rekening vir Suid-Afrika 2017.
Bron: <http://data.un.org>

	<i>R miljoen</i>
<i>Landbou, jag, bosbou, vissery</i>	<i>106,421</i>
<i>Mynbou, vervaardiging, utiliteite</i>	<i>1,041,443</i>
<i>Vervaardiging</i>	<i>551,621</i>
<i>Konstruksie</i>	<i>163,307</i>
<i>Groothandel, kleinhandel, restaurante en hotelle</i>	<i>626,802</i>
<i>Vervoer, berging en kommunikasie</i>	<i>411,483</i>
<i>Totale waarde bygevoeg</i>	<i>2 901 077</i>

Die relatiewe bydrae van die tersiêre sektor vir 2017 was

- A** 39.6% **B** 24.6% **C** 35.8% **D** 55.7%
14. Toegang tot ekonomiese geleenthede in Suid-Afrika is nie dieselfde vir alle mense nie. Watter van die volgende vorm NIE deel van diskriminasie NIE?
- A** Die vaardighede van arbeiders wat vir dieselfde werk aansoek doen, verskil.
B Die ras van arbeiders wat vir dieselfde werk aansoek doen, verskil.
C Die geslag van arbeiders wat vir dieselfde werk aansoek doen, verskil.
D Die geloof van arbeiders wat vir dieselfde werk aansoek doen, verskil.
15. Die volgende kaart toon die provinsiale ekonomiese groei vir elk van die nege provinsies in Suid-Afrika in 2017.

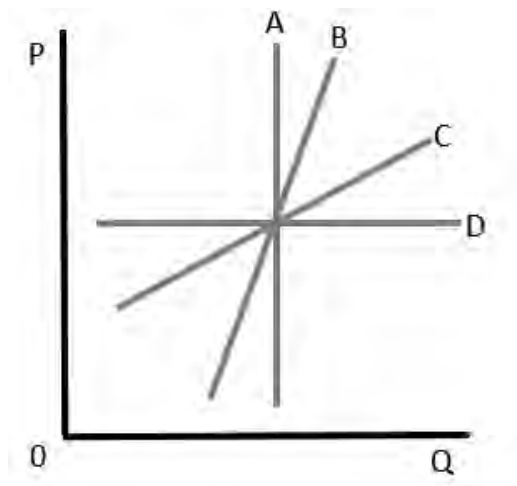

Bron: <http://www.statssa.gov.za>

Mynbou en / of landbou is die belangrikste bydraers tot die meeste provinsies se groeikoers. Een provinsie het 'n ernstige droogte ervaar en die groeikoers was sodoende traag as gevolg van die stadige herstel van die droogte. Watter provinsie word deur hierdie stelling beskryf?

- A** Noord-Kaap (NC) **B** Wes-Kaap (WC)
C Gauteng (GP) **D** KwaZulu-Natal (KZN)

16. Watter graad van pryselastisiteit van aanbod word uitgebeeld deur elk van die volgende aanbodkrommes?

	Grafiek A	Grafiek B	Grafiek C	Grafiek D
A	perfek onelasties	onelasties	elasties	perfek elasties
B	perfek elasties	elasties	onelasties	perfek onelasties
C	onelasties	perfek onelasties	perfek elasties	elasties
D	elasties	perfek elasties	perfek onelasties	onelasties

17. Watter een van die volgende is waar vir die pryselastisiteit van vraag en die inkomste-elastisiteit van vraag vir die volgende produk: (Sout)

	Pryselastisiteit van vraag	Inkomste-elastisiteit van vraag
A	Negatief	Negatief
B	Positief	Positief
C	Negatief	Positief
D	Positief	Negatief

18. Die verkope van produk Q is 10 000 eenhede. Die inkomstelastisiteit is +2 en inkomste styg met 20%. Die verkope van produk Q sal verander na?

A 6 000 B 14 000 C 11 000 D 9 000

19. Die kruiselastisiteit van vraag na produkte W en X is -2. Hierdie produkte is

A plaasvervangers en vraag is kruispryselasties.
 B plaasvervangers en vraag is kruisprysonelasties.
 C komplemente en vraag is kruispryselasties.
 D komplemente en vraag is kruisprysonelasties.

Die verwantskappe tussen markte, koste en inkomste

20. Die prys van produk B, 'n komplement vir produk A, neem toe. In hierdie situasie sal die
- A** vraagkurwe na produk A na regs skuif. **B** vraagkurwe na produk A na links skuif.
C aanbodkurwe vir produk A na regs skuif. **D** aanbodkurwe vir produk A na links skuif.
21. As die aanbod van boumateriaal afneem, sal die prys van boumateriaal toeneem. Wat sal gebeur met die lone en die hoeveelheid bouers wat benodig word?
- A** Lone sal afneem en die hoeveelheid arbeiders benodig sal afneem.
B Lone sal toeneem en die hoeveelheid arbeiders benodig sal toeneem.
C Lone sal toeneem en die hoeveelheid arbeiders benodig sal afneem.
D Lone sal afneem en die hoeveelheid arbeiders benodig sal toeneem.
22. Watter een van die volgende stellings is NIE waar met betrekking tot die markvraagkromme en die individuele produsente se vraagkromme in 'n volmaakte mark nie?
- A** Die individuele produsent word gedwing om die produk teen die ewewigsprys te verkoop.
B As die individuele produsent die verkoopsprys verhoog, sal die totale verkope nul wees.
C Die individuele produsent sal nie die verkoopsprys verminder nie, omdat die ewewigsprys verkry kan word.
D Die individuele produsent se vraagkurwe is onelasties teen die huidige markprys.
23. Die volgende inligting dui op Firma A se korttermyn totale koste:

Uitset	Totale koste (R)
300	2 500
400	5 500
500	7 500
600	7 900

Wat is die marginale koste per item as die uitset van 400 tot 500 eenhede toeneem?

- A** R4.25 **B** R25.00 **C** R4.00 **D** R20.00
24. As die hoeveelheid insette verander word, volg dit dat die hoeveelheid uitsette sal verander. As insette met 25% verhoog word en uitsette met 40% styg, word daarna verwys as
- A** ekonomiese skaalvoordele. **B** konstante opbrengs op skaal.
C ekonomiese skaalnadele. **D** minimum doeltreffende skaal.

Rykdom, ekonomiese groei en lewenstandaard

25. Oor die afgelope eeu is 'n groter deel van die inkomste wat deur ondernemings gegenereer word, aan werknemers versprei. Moontlike redes vir hierdie verhoging kan wees:
- a) Meer geld bestee aan onderwys en opleiding het die vaardighede van arbeiders verbeter.
b) Die doeltreffendheid van arbeid het vinniger toegeneem as die produktiwiteit van kapitaal.
c) Die inkomste wat deur selfstandige arbeiders gegenereer is, het meer toegeneem as die toename in BBP.
d) Die diensbedryf het baie arbeidsbesparende tegnologie geïmplementeer.

Die twee mees waarskynlike redes is?

- A** (c) en (d) **B** (b) en (c) **C** (a) en (b) **D** (a) en (c)

- 26.** Watter een van die volgende assesser inkomsteverspreiding?
- A** Die gemiddelde inkomste-aanwyser. **B** Die 90/10-aandeelverhouding.
C Die Gini-koëffisiënt. **D** Die perfekte gelykheidskurwe.
- 27.** Watter een van die volgende sal daartoe lei dat 'n persoon se oorspronklike inkomste minder ongelyk is?
- A** As gevolg van mediese deurbreke kan mense nou langer leef.
B Die produksie van 'n nuwe produk benodig meer ongeskoolde arbeid.
C Nuwe wetgewing lei tot die vermindering van pensioen in 'n wye verskeidenheid werksgeleenthede.
D Weens kapitaalvorming is meer werksgeleenthede verlore.
- 28.** Die Gini-koëffisiënt meet
- A** die toename in die hoeveelheid goedere en dienste wat per kop van die bevolking oor 'n tydperk geproduseer word.
B 'n algemene prysstyging en die daling in die koopkrag van geld.
C die aantal of die verhouding werkloses.
D die mate waartoe inkomste oneweredig verdeel is.
- 29.** Land D het 'n toename in die BBP per capita beleef. Dit beteken nie dat die lewensgehalte van die burgers van Land D verbeter het nie, aangesien die
- A** BBP welvaart meet en nie inkomste in 'n spesifieke tydperk nie.
B BNP per capita eerder gebruik moet word.
C BBP nie die kwaliteit van goedere in ag neem nie.
D BBP slegs elke paar jaar gemeet word.
- 30.** Françoise Bettencourt Meyers, die erfgenaam van die maatskappy L'Oréal, word beskou as een van die rykste vroue in die wêreld. Haar rykdom kan die beste beskryf word as 'n
- A** voorraadveranderlike, gemeet per eenheid van tyd.
B vloei veranderlike, gemeet per eenheid van tyd.
C vloei veranderlike, gemeet op 'n tydstip.
D voorraadveranderlike, gemeet op 'n tydstip.

PROVERTO

Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Proverto National Olympiad 2019

Grade 11 - Round 2 Memorandum

	ANSWER
--	--------

	LOWER LEVEL
--	-------------

	MODERATE LEVEL
--	----------------

	HIGHER LEVEL
--	--------------

ACCOUNTING

Topic		A	B	C	D
Bank recon	1. eg				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
	6.				
Fixed assets	7.				
	8.				
	9.				
	10.				
	11.				
	12.				
	13.				
	14.				
	15.				

Topic		A	B	C	D
Partnerships	16.				
	17.				
	18.				
	19.				
	20.				
	21.				
	22.				
	23.				
	24.				
	25.				
	26.				
	27.				
	28.				
	29.				
	30.				

For more information sms "Name, Surname and Olympiad" to 41721

BUSINESS STUDIES

Topic		A	B	C	D
Business environments	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
Socio-economic issues	5.				
	6.				
	7.				
	8.				
	9.				
Business sectors	10.				
	11.				
	12.				
	13.				
	14.				
	15.				

Topic		A	B	C	D
Creative thinking etc.	16.				
	17.				
	18.				
	19.				
Stress, crisis and change management	20.				
	21.				
	22.				
	23.				
	24.				
Starting a business venture	25.				
	26.				
	27.				
	28.				
	29.				
	30.				

ECONOMICS

Topic		A	B	C	D
Factors of production	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
Economic goods/ services	5.				
	6.				
	7.				
	8.				
	9.				
SA mixed economy	10.				
	11.				
	12.				
SA economic structure	13.				
	14.				
	15.				

Topic		A	B	C	D
Price elasticity	16.				
	17.				
	18.				
	19.				
Markets, cost, revenue	20.				
	21.				
	22.				
	23.				
	24.				
Wealth, economic growth etc.	25.				
	26.				
	27.				
	28.				
	29.				
	30.				

PROVERTO

Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Proverto Nasionale Olimpiade 2019

Graad 12 - Ronde 2

Instruksies aan kandidate:

1. Jy word voorsien van 'n vraestel en 'n antwoordblad.
Maak seker jy het die regte vraestel vir jou graad ontvang.
2. Die vraestel bestaan uit 3 afdelings met 30 veelvoudige keusevrae elk:
Afdeling A – Rekeningkunde; Afdeling B – Besigheidstudie; en
Afdeling C – Ekonomie.
3. Die antwoordblad het 3 afdelings. Beantwoord die afdeling in die spasie wat gegee word per vak. Voorbeeld: Indien jy die Rekeningkunde afdeling antwoord moet jy die antwoorde merk in die "Accounting" blok. Elke afdeling sal apart gemerk word.
4. Elke vraag het 4 moontlike antwoorde (A, B, C, of D). Slegs een is korrek.
5. Sien die instruksies op die antwoordblad om die antwoorde te merk. Indien die instruksies nie gevolg word nie kan dit lei tot moontlike diskwalifikasie.

For more information sms "Name, Surname and Olympiad" to 41721

UNIVERSITEIT VAN PRETORIA
UNIVERSITY OF PRETORIA
YUNIBESITHI YA PRETORIA

Applications open on 1 March

First closing date: 1 May 2020

Apply at www.up.ac.za/apply

More information at www.up.ac.za/online-application

Make today matter

www.up.ac.za

Voorraadwaardasie

Jy word voorsien van die inligting rakende **NICCI'S ACCESSORIES** vir die finansiële jaar geëindig 30 Junie 2019. Die besigheid verkoop 'n wye verskeidenheid plaaslik vervaardigde bykomstighede. **NICCI'S ACCESSORIES** gebruik die periodieke voorraadstelsel en die **Spesifieke identifikasie metode** vir voorraadwaardasie. Alle produkte word verkoop teen 100% winsopslag op kosprys.

INLIGTING VIR SES MAANDE [1 Januarie 2019 tot 30 Junie 2019]

	Eenhede	Eenheidsprys	Totale koste
Bykomstighede voorhande op 1 Januarie 2019	800	R90	R72 000

Bykomstighede aangekoop gedurende periode	5 000		R510 500
Aankope op 7 Januarie 2019	1 100	R95	R104 500
Aankope op 31 Maart 2019	1 600	R105	R168 000
Aankope op 5 Mei 2019	1 900	R100	R190 000
Aankope op 14 Junie 2019	400	R120	R48 000

Bykomstighede teruggestuur aan verskaffers gedurende die periode			
Terugsendings op 21 Mei 2019	80	R100	R8 000

Bykomstighede verkoop gedurende die periode	5 320		R1 063 600
Verkope			
– Januarie 2019	660	R180	R118 800
– Januarie 2019	80	R190	R15 200
Verkope			
– Februarie 2019	140	R180	R25 200
– Februarie 2019	300	R190	R57 000
Verkope			
– Maart 2019	480	R190	R91 200
Verkope			
– April 2019	100	R190	R19 000
– April 2019	580	R210	R121 800
Verkope			
– Mei 2019	10	R190	R1 900
– Mei 2019	400	R210	R84 000
– Mei 2019	870	R200	R174 000
Verkope			
– Junie 2019	550	R210	R115 500
– Junie 2019	900	R200	R180 000
– Junie 2019	250	R240	R60 000

Bykomstighede geskenk aan Me Valentyn Tiener skoonheidskompetisie			
Donasies op 10 Februarie 2019	110	R95	R10 450

Bykomstighede voorhande op 30 Junie 2019	?		?
---	----------	--	----------

1. Voorraadwaardasietodes word gebruik om ... te bereken.
 - A die voorraadopname eenhede aan die einde van die jaar
 - B die eindvoorraad randwaarde aan die einde van die jaar
 - C die gesteelde / vermiste eenhede gedurende die jaar
 - D die waarde van die verkoopte eenhede gedurende die jaar
2. Die formule wat benodig word om die koste van verkope in die periodieke voorraadstelsel te bereken is ...
 - A $\text{Beginvoorraad} + \text{Netto aankope} + \text{Addisionele voorraadkoste} - \text{Eindvoorraad}$
 - B $\text{Eindvoorraad} + \text{Netto aankope} + \text{Addisionele voorraadkoste} - \text{Beginvoorraad}$
 - C $\text{Beginvoorraad} + \text{Aankope} - \text{Eindvoorraad}$
 - D $\text{Beginvoorraad} + \text{Aankope} - \text{Addisionele voorraad kostes} + \text{Eindvoorraad}$
3. Bereken hoeveel eenhede sal van elke besending oorbly aan die einde van die ses maande periode.

	Beginvoorraad	Januarie aankope	Maart aankope	Mei aankope	Junie aankope	Totaal
A	0	130	920	540	-1 300	290
B	0	130	70	50	150	400
C	0	20	70	50	150	290
D	0	130	70	130	150	480

4. Volgens die Spesifieke identifikasie metode sal die eindvoorraadwaarde op 30 Junie 2019 wees?
 - A R32 250
 - B R50 700
 - C R42 700
 - D R53 400
5. Die eienaar van **NICCI'S ACCESSORIES** is bekommerd oor die Spesifieke identifikasie metode omdat dit baie tyd verg om afsonderlik per maand van alle voorraad boek te hou.

 Bereken die eindvoorraadwaarde op 30 Junie 2019 indien die EIEU (Eerste-in-eerste-uit) metode gebruik word.
 - A R59 000
 - B R56 000
 - C R48 000
 - D R34 800
6. Die eienaar van **NICCI'S ACCESSORIES** is bekommerd oor die Spesifieke identifikasie metode omdat dit baie tyd verg om afsonderlik per maand van alle voorraad boek te hou.

 Bereken die geweepte gemiddelde prys per eenheid indien sy die geweepte gemiddelde metode gebruik het.
 - A R100,43 per eenheid
 - B R100,54 per eenheid
 - C R102,10 per eenheid
 - D R99,96 per eenheid

Belasting op Toegevoegde Waarde

Lula Bpk is 'n geregistreerde BTW handelaar. BTW van 15% word gehef en is betaalbaar aan die SAID op grond van die faktuurbasis metode. Die besigheid gebruik 'n winsopslag van 75% op kosprys.

7. 'n Besigheid moet registreer as 'n BTW handelaar wat BTW elke twee maande betaal sodra hulle jaarlikse omset ... oorskry.
 - A R1 500 000
 - B R1 000 000
 - C R2 500 000
 - D R5 000 000
8. Sodra die besigheid se jaarlikse omset... of meer oorskry, moet die BTW elke maand betaal word.
 - A R20 000 000
 - B R35 000 000
 - C R45 000 000
 - D R30 000 000

Bestudeer die transaksies verskaf in vrae 9 tot 10.

Kies deurentyd slegs die KORREKTE rekeningkundige vergelyking wat gepaard gaan met die transaksie.

9. 'n Debiteur het spoorloos verdwyn. Die besigheid besluit om haar skuld van R1 656 af te skryf.

	Rekening gedebiteer	Rekening gekrediteer	Bates	Ekwiteit	Laste
A	Debiteurekontrole	Oninbare skulde	-1 656	-1 656	0
	Uitset BTW	Debiteurekontrole	-216	0	-216
B	Debiteurekontrole	Inset BTW	±248	0	0
	Oninbare skulde	Debiteurekontrole	-1 440	-1 440	0
C	Oninbare skulde	Debiteurekontrole	-1 440	-1 440	0
	Uitset BTW	Debiteurekontrole	-216	0	-216
D	Inset BTW	Debiteurekontrole	-1 656	-1 656	0
	Oninbare skulde	Debiteurekontrole	±248	0	0

10. Stuur 'n tjek van R6 900 aan 'n krediteur ter vereffening van die besigheid se skuld van R7 590.

	Rekening gedebiteer	Rekening gekrediteer	Bates	Ekwiteit	Laste
A	Krediteurekontrole	Bank	-6 000	0	-6 000
	Krediteurekontrole	Inset BTW	-900	0	-900
	Krediteurekontrole	Korting ontvang	0	+690	-690
B	Krediteurekontrole	Bank	-6 900	0	-6 900
	Krediteurekontrole	Korting ontvang	0	+600	-600
	Krediteurekontrole	Inset BTW	-90	0	-90
C	Krediteurekontrole	Bank	-6 000	0	-6 000
	Inset BTW	Bank	±900	0	0
	Krediteurekontrole	Korting ontvang	0	+600	-600
	Krediteurekontrole	Inset BTW	-90	0	-90
D	Krediteurekontrole	Bank	-6 900	0	-6 900
	Krediteurekontrole	Korting ontvang	0	+690	-690

11. Teen die einde van die finansiële jaar, na alle aansuiwerings in berekening gebring is, het die volgende inligting in die boeke van Lula Bpk verskyn:

	Voor-aansuiweringsproefbalans	Na-aansuiweringsproefbalans
BTW kontrolerekening	R8 100 (KT)	
BTW kontrolerekening		R7 350 (DT)

Waar sal die finale BTW kontrolerekening saldo verskyn op die finansiële state?

- A Staat van omvattende inkomste (as 'n inkomste)
- B Staat van omvattende inkomste (as 'n uitgawe)
- C Staat van finansiële posisie (in Handels en ander ontvangbare nota)
- D Staat van finansiële posisie (in Handels en ander betaalbare nota)

Die volgende inligting is geneem uit die rekeningkundige boeke van BOZTI BEPERK.

INLIGTING:

- Inkomstebelasting vir die 2019 jaar beloop R780 000.
- Rente op geleende fondse:
 - Die lening is verminder na sy huidige bedrag op 1 November 2018. Rente word bereken op 13% p.j.
 - Rente op oortrokke rekening, R16 625.
- **Aandele:**
 - ? Gewone aandele was uitgereik teen die einde van die vorige finansiële jaar, 28 Februarie 2018.
 - 400 000 gewone aandele was uitgereik op 1 November 2018.
 - 100 000 gewone aandele was teruggekoop op 31 Desember 2018 van 'n afgestorwe boedel. Die aandele was teruggekoop teen R3,12 bo die gemiddelde uitreikprys.
- **Finansiële aanwysers op 28 Februarie 2018:**
 - Netto bate waarde: 859,5 sent per aandeel.
- **Finansiële aanwysers op 28 Februarie 2019:**
 - Verdienste per aandeel: 140 sent per aandeel.
 - Dividende per aandeel: 125 sent per aandeel.
- **Na-afsluitingsproefbalans van BOZTI BEPERK op 28 Februarie**

	2019		2018	
	Debiet	Krediet	Debiet	Krediet
Gewone aandele kapitaal		9 100 000		6 360 000
Behoue inkomste		2 118 000		2 235 000
Vaste bates teen drawaarde	12 398 000		12 357 000	
Handelsvoorraad	1 713 500		2 200 000	
Debiteurekontrole	1 128 000		950 000	
Voorsiening vir oninbare skulde		16 920		14 250
Opgelope inkomste	213 500		5 000	
Vooruitbetaalde uitgawes (versekering)	93 600		-	
Vooruitbetaalde uitgawes (rente op lening)	15 420		-	
SAID (Inkomstebelasting)		72 000	65 000	
Bank	530 000			210 000
Wisselgeld	10 000		10 000	
Krediteurekontrole		904 000		1 030 000
Vooruitontvange inkomste		16 000		8 000
Opgelope uitgawe (rente op lening)		-		14 750
Verbruikersgoedere voorhande	46 500		5 000	
Aandeehouers vir dividende		921 600		620 000
Lening		3 000 000		5 100 000
	16 148 520	16 148 520	15 592 000	15 592 000

Bestudeer die gegewe antwoordblad en verskaf die korrekte antwoord op jou vraag .

Kontantvloeistaat van BOZTI BEPERK vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019.

Kontantvloei vanuit bedryfsaktiwiteite		
Kontant gegenereer uit aktiwiteite	1	3 706 195
Rente betaal		⑥
Dividende betaal		⑦
Belasting betaal		⑧
Kontantvloei vanuit beleggingsaktiwiteite		(709 000)
Aankoop van nie-bedryfsbates		(880 000)
Opbrengs uit verkoop van nie-bedryfsbates		171 000
Kontantvloei vanuit finansieringsaktiwiteite		
Opbrengs uit aandele uitgereik		⑩
Terugkoop van aandele		⑨
Terugbetaling van langtermyn skuld		(2 100 000)
Netto verandering in kontant en kontantekwivalente		740 000
Kontant en kontantekwivalente aan die begin van die jaar		⑪
Kontant en kontantekwivalente aan die einde van die jaar		540 000

Nota 1: Versoening van wins voor belasting en gegenereer uit aktiwiteite

Netto wins voor belasting	③
Aansuiwering ten opsigte van:	
Waardevermindering	①
Rente-uitgawe	②
Bedryfswins voor veranderinge in bedryfskapitaal	
Veranderinge in bedryfskapitaal	
Veranderinge in voorraad	
Veranderinge in handels- en ander ontvangbares	④
Veranderinge in handels- en ander betaalbares	⑤
Kontant gegenereer uit bedrywighede	3 706 195

12. Kies die korrekte verduideliking hoekom 'n aansuiwering tot netto wins ten opsigte van waardevermindering en rente uitgawe nodig is.

	Waardevermindering	Rente uitgawe
A	Nie kontant item, moet dus uitgesluit word van kontant uit bedryfsaktiwiteite.	.
B	Uitgesluit uit netto wins in nota 1, sodat dit meer prominent en afsonderlik op die gesig van die kontantvloeistaat aangedui kan word.	Nie kontant item, moet dus uitgesluit word van kontant uit bedryfsaktiwiteite.
C	Nie kontant item, moet dus uitgesluit word van kontant uit bedryfsaktiwiteite.	Nie kontant item, moet dus uitgesluit word van kontant uit bedryfsaktiwiteite.
D	Uitgesluit uit netto wins in nota 1, sodat dit meer prominent en afsonderlik op die gesig van die kontantvloeistaat aangedui kan word.	Uitgesluit uit netto wins in nota 1, sodat dit meer prominent en afsonderlik op die gesig van die kontantvloeistaat aangedui kan word.

13. Bereken die waardevermindering vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019 (nommer ①).

- A R668 000 B R212 000 C R750 000 D R839 000

14. Bereken die rente uitgawe vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019 (nommer ②).

- A R611 375 B R679 625 C R572 000 D R588 625

15. Bereken die aantal aandele uitgereik?

	28 Februarie 2019	28 Februarie 2018
A	1 039 965 aandele	739 965 aandele
B	1 300 000 aandele	1 000 000 aandele
C	560 034 aandele	260 035 aandele
D	1 305 177 aandele	1 005 177 aandele

16. Bereken die netto wins voor belasting vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019 (nommer ③).

- A R2 785 714 B R2 689 655 C R2 600 000 D R2 437 500

17. Bereken die veranderinge in handels- en ander ontvangbares vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019 (nommer ④).

- A R477 430 uitvloeï B R482 430 uitvloeï C R388 830 uitvloeï D R178 000 uitvloeï

18. Bereken die veranderinge in handels- en ander betaalbares vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019 (nommer ⑤).

- A R132 750 uitvloeï B R118 000 uitvloeï C R126 000 invloeï D R126 000 uitvloeï

19. Bereken die rente betaal vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019 (nommer ⑥).

- A R587 955 B R618 795 C R589 295 D R558 455

20. Bereken die dividende betaal vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019 (nommer ⑦).

- A R838 200 B R1 541 600 C R1 323 400 D R1 625 000

21. Bereken die inkomstebelasting betaal vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019 (nommer ⑧).

- A R917 000 B R787 000 C R780 000 D R643 000

22. Bereken die kontantuitvloeï vir die terugkoop van aandele gedurende die jaar (nommer ⑨).

- A R1 012 000 B R312 000 C R948 000 D R117 000

23. Bereken die kontantinvloeï van die opbrengs van aandele uitgereik gedurende die jaar (nommer ⑩).

- A R2 544 000 B R3 752 000 C R2 740 000 D R3 440 000

24. Bereken die kontant en kontantekwivalente aan die begin van die jaar (nommer ⑪).

- A R200 000 invloeï B R200 000 uitvloeï C R220 000 invloeï D R220 000 uitvloeï

25. Wat is **BOZTI BEPERK** se dividendebeleid?

- A 89% B 112% C 50% D 68%

26. Die netto batewaarde (NBW) van **BOZTI BEPERK** op 28 Februarie 2019 was ...

A	2003 sent per aandeel	B	859,5 sent per aandeel
C	862,9 sent per aandeel	D	1078,7 sent per aandeel

27. **BOZTI BEPERK** het 'n opbrengs op totale kapitaal aangewend gehad van ... vir die jaar geëindig 28 Februarie 2019.

A	17,04%	B	23,06%	C	22,85%	D	14,63%

28. Die skuld/ekwiteits verhouding van **BOZTI BEPERK** op 28 Februarie 2019 was ...

A	0,27 : 1	B	0,45 : 1	C	0,33 : 1	D	0,41 : 1

29. **BOZTI BEPERK** het die langtermyn lenings met R2 100 000 gedurende die jaar verlaag. Was dit 'n wyse besluit?

- i. **BOZTI BEPERK** is nou laaggerat.
- ii. **BOZTI BEPERK** was positief gerat vir lenings, dus was dit nie nodig om die lening terug te betaal nie. Opbrengs op totale kapitaal aangewend is meer as die rentekoers op die lening van 13%.
- iii. **BOZTI BEPERK** het genoeg eiekapitaal ingesamel om die geleende kapitaal terug te betaal.
- iv. **BOZTI BEPERK** sal toekomstige rente op die lening spaar; dit sal 'n positiewe effek op winsgewendheid hê.

Kies die beste kombinasie.

A	i, iii
B	ii
C	ii, iii, iv
D	Al die bogenoemde.

30. Behalwe die terugbetaling van die lening, watter ander groot besluite was gedurende die jaar deur die direkteure geneem. Kies die beste DRIE.

- i. Meer eiekapitaal ingevorder deur 400 000 aandele uit te reik.
- ii. Verhoog produktiwiteit deur die ou vaste bates te vervang met nuwe vaste bates.
- iii. Koop 100 000 aandele van oorlede aandeelhouer terug, dit kan weer in die toekoms uitgereik word.
- iv. Verander oortrokke bankrekening na 'n lopende bankrekening.
- v. Betaal 'n groot bedrag dividende gedurende die jaar.

A	i, iii, v	B	ii, iii, iv	C	i, ii, iv	D	ii, iv, v

Wetgewing en eise vir regstelling en gelykheid

Gebruik die onderstaande inligting en beantwoord die vraag wat volg:

Artikel 19(3), van die ICCPR lui: "Die uitoefening van die regte op [vryheid van spraak] dra daarby spesiale pligte en verantwoordelikhede. Dit kan dus onderworpe wees aan sekere beperkings, maar dit sal slegs soos deur die wet voorsien word en wat nodig is, (a) ter wille van die regte of reputasies van ander; (b) Vir die beskerming van nasionale veiligheid of openbare orde of openbare gesondheid of moraal.'

(<http://constitutionnet.org>, besoek 24/04/2019)

1. Die uittreksel hierbo is 'n voorbeeld van wat?

A Etiese kode **B** Beperkingsklousule **C** Gedragssklousule **D** Wet op Arbeidsverhoudinge
2. Die Wet op Arbeidsverhoudinge is nie van toepassing op (die) _____.

A Nasionale weermag **B** Gesondheidsdienste
C Opvoedkunde **D** Regeringsdienste
3. Die regstelling van onbillike ontslagting kan insluit:

A Heraanstelling en vergoeding **B** Aanbevelingsbrief
C WVF betaling vir 6 maande **D** Geen van die bogenoemde

Menslike Kapitaalfunksie

Gebruik die onderstaande inligting en beantwoord vrae 4, 5 en 6.

Amy is 'n kassier by 'n plaaslike kleinhandelonderneming. Die inligting hieronder verskyn op Amy se salarisstaat:

Werknemer:	Amy Johnson		
Bruto salaris:	R10 000		
Aftrekkings:		Bydrae:	
Belasting:	R2500		
WVF:	R100	WVF:	R100
Pensioenfonds:	R750	Pensioenfonds:	R100
Netto salaris: Onbekend			

4. Watter soort vergoedingstruktuur ontvang Amy?

A Koste vir Maatskappy **B** Bruto salarisstruktuur
C Koste plus Voordele **D** Netto salarisstruktuur
5. Wat is Amy se netto salaris?

A R12 500 **B** R6 650 **C** R10 200 **D** R10 750
6. Verduidelik die WVF-aftrekking en –bydrae.

A 1% van die netto salaris bygedra deur werknemer en werkgever
B 2% van die bruto salaris bygedra deur die werknemer
C 2% van netto salaris bygedra deur werknemer
D 1% van die bruto salaris bygedra deur werknemer en werkgever

Professionaliteit en Etiek

7. Watter van die volgende is NIE 'n etiese beginsel nie?
- A** Regverdigheid **B** Integriteit **C** Bevoegdheid **D** Respek
8. Watter van die volgende is 'n maatstaf vir professionele persone?
- A** Die vermoë om regeringstenders te verkry as gevolg van invloedrykheid
B Die vermoë om kliënte-inligting te gebruik om die besigheid te bevoordeel
C Die vermoë om hoë kwaliteit werk te lewer
D Die vermoë om winsgewende, geheime transaksies te maak.

Gebruik die uittreksel hieronder om vraag 9 te beantwoord.

Konsultasie

Burgers moet geraadpleeg word oor die vlak en gehalte van die openbare dienste wat hulle ontvang en waar moontlik, 'n keuse hê oor die dienste wat aangebied word.

Diensstandaarde

Burgers moet ingelig word oor die vlak en gehalte van openbare diens wat hulle sal ontvang sodat hulle bewus is van wat om te verwag.

Toegang

Alle burgers moet gelyke toegang hê tot die dienste waarop hulle geregtig is.
(localgovernmentaction.org.dedi6.cpt3.host-h.net, besoek 26/04/2019)

9. Identifiseer die dokument met riglyne vir die regulering van etiek binne die regering.
- A** Nelson Mandela Beginsels **B** Batho Pele Beginsels
C Nasionale Etiese Beginsels **D** Geen van die bogenoemde

Kreatiewe denke en probleemoplossing

10. Die probleemoplossingstegniek wat fokus op die positiewe en negatiewe van 'n situasie, is:
- A** Delphi-tegniek **B** Breinkaart
C Kragveld-analise **D** Leë stoel tegniek
11. Identifiseer 'n inheemse Suid-Afrikaanse benadering tot probleemoplossing.
- A** Voetstoots om geld te spaar **B** Geldmarkrekening
C Stokvel om geld te spaar **D** Koop aandele op die New York aandelebeurs
12. Los die Rebus legkaart hieronder op:

JANOB

- A** No Jab **B** An inside job **C** Outside job **D** Geen van die bogenoemde

Gebruik die onderstaande inligting en beantwoord vrae 13 en 14.

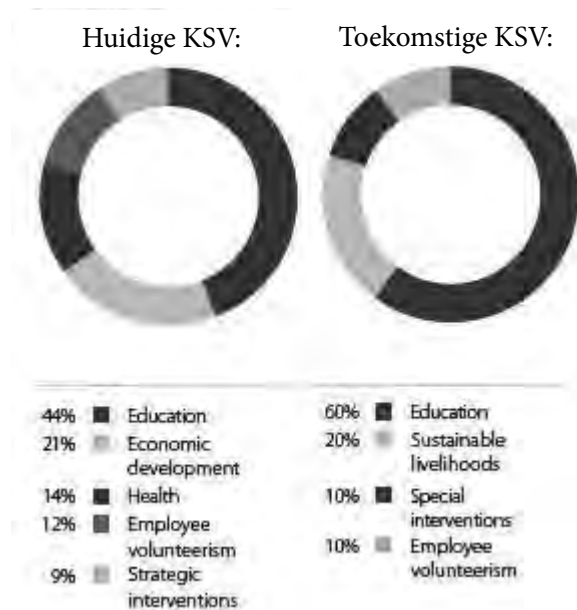
April is 'n belangrike maand in die brandstofpryskalender om die tariewe vir pad- en pyplyn tariewe sowel as brandstof- en padongeluksfonds (RAF) se heffings te hersien, wat geïmplementeer word in die prysstrukture van petrol, diesel en verliggende paraffien (IP), het die departement van Energie aangekondig.

(<https://businesstech.co.za/news/energy/308090/here-is-the-official-petrol-price-for-april-2019>, besoek 24/04/2019)

13. Identifiseer die sosiale uitdaging wat deur die bogenoemde inligting geskep word.
- A Verminderde druk op landsburgers se inkomste wat lei tot 'n toename in lewenstandaard en afname in armoede.
 - B Toenemende druk op landsburgers se inkomste wat lei tot 'n afname in lewenstandaard en toename in armoede.
 - C Meer werkseleenthede word geskep wat lei tot verhoogde lewenstandaard
 - D Internasionale beleggers beskou Suid-Afrika as 'n gunstige en stabiele ekonomie
14. Wat kan 'n moontlike oplossing vir kleinhandelbesighede wees in reaksie op die uitdaging hierbo genoem?
- A Skuif fabrieke verder van die kleinhandelaars af om vervoerkostes te verhoog.
 - B Neem deel aan 'n onbeskermd staking
 - C Skuif produksiefabrieke nader aan kleinhandelaars om vervoer van goedere te beperk.
 - D Geen van die bogenoemde

Korporatiewe Sosiale Verantwoordelikheid

Gebruik die onderstaande inligting en beantwoord vrae 15, 16 en 17.

Figuur 1: <http://staging.idc.co.za/people-corporate-social-investment.php>, besoek 25/04/2019)

15. Wat is die uitdagings van Korporatiewe Sosiale Belegging wat ondernemings in die gesig staar?
- A Besighede word gesien om terug te gee aan die gemeenskap
 - B KSV-projekte is nie regstreeks winsgewend nie.
 - C Bevorder goeie verhoudings met die gemeenskap
 - D Dit is 'n wetlike vereiste om 10% van winste aan KSV te gee

16. Wat is 'n moontlike rede vir die toename in onderwysbydraes?
- A Onderwys lei tot verligting op ander gebiede soos armoede en werkloosheid
 - B Drievoudige verslagdoeningsvereistes
 - C Onderwys het misluk in KSI, nou moet hulle dit in KSV implementeer
 - D Geen van die bogenoemde
17. Evalueer die impak van die Wet op Gelyke Indiensneming op KSV-programme.
- A Etiese en wetlike kodes vir KSV
 - B Verbetering van produktiwiteit
 - C Baie KSV-inisiatiewe poog om vaardighede te ontwikkel wat die Wet op Gelyke Indiensneming onderskryf
 - D Die Wet op Gelyke Indiensneming bevorder SETA's in besigheid.

Menseregte, Inklusiwiteit en omgewingskwessies

Gebruik die onderstaande foto om vrae 18 en 19 te beantwoord.

Figure 2: <http://whk25.misa.org/wp-content/uploads/sites/25/2016/04/listen-to-us.jpg>, accessed 25/04/2019

18. Identifiseer twee menseregte wat in die prentjie uitgebeeld word.
- A Reg op privaatheid en vryheid van byeenkoms
 - B Reg op onderwys en reg tot geheimhouding
 - C Arbeidsverhoudinge en toegang tot regstelsel
 - D Reg op menswaardigheid en regverdig administratiewe optrede
19. Menseregte word gelys in watter internasionale dokument?
- A Kommissie vir Versoening, Bemiddeling en Arbitrasie
 - B Kommissie vir Menseregte en Waardigheid
 - C Nasies se Kommissie vir Gelykheid
 - D Nasies se Universele Verklaring van Menseregte

Spanwerk en konflikbestuur

20. Watter van die volgende is nodig vir 'n effektiewe span?
- A Lede wat soortgelyke sienings en menings deel
 - B 'n Sterk leier wat selfvertroue het oor die korrekte oplossing
 - C Wedersydse respek vir alle spanlede
 - D Lede wat konflik vermy en saamstem oor alle sake

21. Die konfliktoplossingsproses sluit in:

- A Luister, definieer, formuleer en evalueer
- B Luister, versamel inligting, dinkskrams en onderhandel
- C Identifisering, toewysing van hulpbronne, evaluering en prosessering
- D Probleem, volg 'n proses en evalueer die proses.

22. Identifiseer die spanteorie wat deur die volgende stelling beskryf word:

Mense kan gekategoriseer word in sielkundige tipes wat aandui hoe hulle verkies om op te tree.

- A Jungian teorie B Belbin rolteorie C MTR-I teorie D Groep konsensusteorie

Besigheidsomgewing en sektore

23. Hoe kan besighede in die sekondêre sektor hul markomgewing beïnvloed?

- A Die markomgewing kan nie beïnvloed word nie
- B Verbeter dienslewering
- C Vind hoogs geskoolde werknemers
- D Verander prys om vraag en aanbod te beïnvloed

24. Watter sektor / e word beïnvloed deur BGSEB-wette?

- i. Primêre sektor
- ii. Sekondêre sektor
- iii. Tersiêre sektor
- iv. Openbare maatskappye in die tersiêre sektor
- v. Private maatskappye in die sekondêre sektor

- A i,ii,iii B i, ii,iii,iv,v C i,ii D v

Bestuur en Leierskap

25. Laissez-fair leierskap word gekenmerk deur:

- A 'n 'Hands-off'-benadering B Outonomie vir die werkers
C Delegeer take aan werkers D Al die bogenoemde

26. Wanneer sal 'n demokratiese leierskapstyl gepas wees?

- A Wanneer 'n nuwe beleid oor personeelkommunikasie geïmplementeer word.
- B In 'n krisis
- C Wanneer finansiële veranderinge gemaak word
- D Wanneer bonusse aan personeel betaal word

Gehaltebeheer

27. Kleiner besighede bied beter gehalte omdat:

- A Hulle die beste produkte beskikbaar het.
- B Hulle volle beheer oor aspekte van gehalte het.
- C Hulle onbepaalde groei- en beleggingsgeleenthede het.
- D Hulle minder werknemers werf, maar met meer vaardighede.

28. Is die volgende stelling waar of onwaar? Indien vals, korreger die term in vetdruk.

Drie basiese beginsels van die Gebalanseerde Telkaart (GTK) is:

Bevredig die kliënt, Bevredig die verskaffer en voldoen aan bestuur se vereistes.

A	Waar	B	Onwaar
C	Onwaar, OOB (Opbrengs op belegging)	D	Onwaar, TGB (Totale Gehaltebeheer)

29. Hoe kan gehalteversekering geïmplementeer word in die openbare betrekkinge funksie?

- A** Finansiële state moet op 'n gereelde basis opgedateer word
- B** Grondstowwe moet nagegaan word by aflewering
- C** Advertisies moet gefokus wees op teikenmark
- D** Reageer spoedig op ontevrede kliënte en media.

30. Inspeksie is 'n gehaltebeheermetode wat gebruik word deur maatskappye soos Coca-Cola. Verduidelik wat bedoel word met inspeksie.

- A** Metode om te bepaal of materiaal wat geproduseer word, aanvaar is of verwerp moet word.
- B** Kontroleer, meet of toets een of meer produkte
- C** Luister na jou kliënte deur interaksie te monitor
- D** Vra jou kliënt wat hulle dink.

Beskerming en vryhandel

1. Gedurende April 2019 het die Business Insider SA die volgende artikel op hul webwerf gepubliseer:
Take a look: The London Underground gets South African Trellidor gates.

(Vrylik vertaal as: Kyk hierna: Die moltreinstelsel in London kry Suid-Afrikaanse Trellidorhekke)

Dit is 'n tipiese voorbeeld van

A	regulering van internasionale handel.	B	invoervervanging.
C	beskerming.	D	uitvoerbevordering.

2. Op 29 Maart 2019 het die Egiptiese ambassadeur in Suid-Afrika, Sherif Eissa, gevra vir verhoogde bilaterale handel en beleggings tussen sy land en Suid-Afrika. Die Egiptiese ambassadeur vra vir die bevordering van

A	'n groot vryhandelsgebied deur middel van een of meer handelsooreenkomste tussen Egipte en Suid-Afrika.
B	die verdeling van Egipte en Suid-Afrika in verskillende streke ten einde administrasie en internasionale handel tussen hierdie twee lande te vereenvoudig.
C	voorkeurhandelstatus tussen Egipte en Suid-Afrika deur die standaardisering van besigheidsaktiwiteite en die gelykmaking van die speelveld.
D	beperkte verbruikerskeuse deur wyer beskikbaarstelling van plaaslike produkte in die onderskeie lande.

3. In 2015 het die Suid-Afrikaanse regering 'n kwota opgehef wat toelaat dat sowat 65 000 ton pluimveevleis van Amerikaanse produsente jaarliks na Suid-Afrika ingevoer kon word.

Dit is 'n voorbeeld van

A	uitvoerbevordering.	B	invoervervanging.
C	beskerming.	D	vrye handel.

4. Op 3 April 2019 is die volgende artikel gepubliseer op www.iol.co.za/business-report:

Africa dumping ground for world poultry.

(Vrylik vertaal as: Afrika word gebruik vir storting van wêreldpluimvee)

Hoe kan Suid-Afrikaanse inwoners voordeel trek uit storting?

A	Dit sal die marktaandeel van die vervaardiger van die gestorte goedere in die plaaslike mark verhoog.
B	Dit sal lei tot 'n toename in plaaslike werksgeleenthede.
C	Laer pryse word in die plaaslike mark betaal.
D	Die betalingsbalans sal positief beïnvloed word, omdat internasionale handel momentum kry.

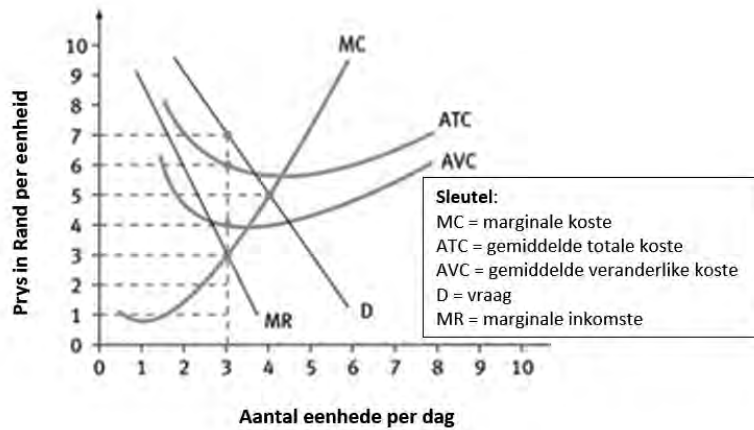
Die dinamika van onvolmaakte markte

5. Firms in monopolistiese mededinging het 'n mate van markkrag.

Watter EEN van die volgende sou waarskynlik die minste as 'n monopolie geklassifiseer kan word?

A	Die enigste algemene praktisyn in 'n klein plattelandse dorp.
B	'n Farmaseutiese maatskappy met 'n patent vir VIGS-voorkomende medisyne.
C	'n Restaurant in 'n groot winkelsentrum.
D	'n PostNet-winkel in 'n voorstedelike dorp.

6. Verwys na die volgende grafiek:

Die totale inkomste teen die winsmaksimale prys en uitset is gelyk aan

- A** R21 **B** R18 **C** R12 **D** R9

7. Besigheid B funksioneer onder volmaakte mededinging en Besigheid C funksioneer onder monopolistiese mededinging. Watter een van die volgende beskryf die verskil tussen volmaakte kompetisie en monopolistiese kompetisie die beste?

- A** Die produkte is effens gedifferensieer tussen firmas wat funksioneer onder volmaakte mededinging.
B Volmaakte mededinging het geen beperkings tot toetrede nie, waar monopolistiese mededinging beperkings tot toetrede het.
C Daar is 'n groter aantal firmas in monopolistiese mededinging.
D Firms wat in 'n monopolistiese mededingingsmark funksioneer, het 'n mate van markkrag.

8. Watter een van die volgende nywerhede sal jy as monopolisties mededingend klassifiseer?

- A** Firms in die motorbedryf **B** Die spoorwegvervoerbedryf
C Motorvoertuigpaneelkloppers **D** Elektriese kragopwekkingsbedryf

9. Die vraagkurwe vir 'n firma wat in 'n monopolisties mededingende mark funksioneer, is

- A** onelasties. **B** eenheidselasties.
C elasties. **D** volmaak elasties.

10. Firma D, 'n monopolis, vra R28 vir elk van die 28 000 eenhede wat dit produseer. Die marginale inkomste is R16 en die marginale koste is R14 en neem toe. Die gemiddelde totale koste is R20 en die gemiddelde veranderlike koste is R18. Gegewe hierdie scenario, moet Firma D

- A** uitset verhoog, wat Firma D se ekonomiese verliese sal verminder.
B uitset verhoog, wat Firma D se positiewe ekonomiese wins sal laat toeneem.
C uitset verminder, wat Firma D se positiewe ekonomiese wins sal laat toeneem.
D produksie staak, wat Firma D se ekonomiese verliese sal verminder.

Markmislukkings

11. Die regering sal openbare goedere in 'n markeconomie voorsien. Watter een is die beste beskrywing van waarom dit sou gebeur?

- A** Regerings kan nultariewe op invoere hef.
B Belasting moet gebruik word om openbare goedere te finansier.
C Regerings ervaar nie 'n tekort aan markinligting nie.
D Dit is baie onwaarskynlik dat 'n mark sal vorm om hierdie goedere te produseer.

You have the **GOAL**

We have the **OPTIONS**

ECONOMICS AND FINANCE ▪ ENGINEERING AND THE BUILT ENVIRONMENT
HUMANITIES ▪ ICT ▪ MANAGEMENT SCIENCES ▪ SCIENCE ▪ ARTS AND DESIGN

Go Study - Career Guidance

The Gostudy Career guidance Questionnaire will help you to make an informed career decision by asking you questions about what you like to do and matching these to relevant career fields, careers and study opportunities.

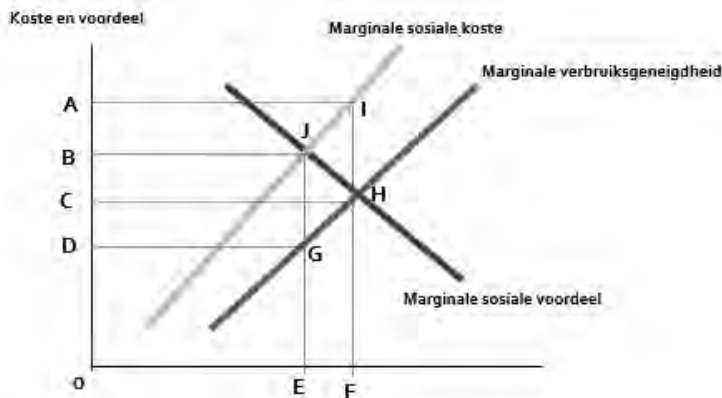
www.gostudy.net

**Tshwane University
of Technology**
We empower people

www.tut.ac.za

12. Wanneer meriete-goedere verbruik word, genereer dit positiewe eksterne voordele. In 'n vryemarkstelsel sal hierdie goedere waarskynlik
- A onderworpe wees aan 'n indirekte belasting soos BTW.
 - B oorverbruik word deur die deelnemers in die ekonomie.
 - C onderverskaf word deur die firmas in die ekonomie.
 - D oorverskaf word deur die regering van die land.
13. Die volgende grafiek verwys na Firma Z wat 'n noodsaaklike goed met 'n hoë eksterne koste op die omgewing produseer.

Watter van die volgende gebiede verteenwoordig die netto welsynsverlies wat verkry word indien oorproduksie plaasvind?

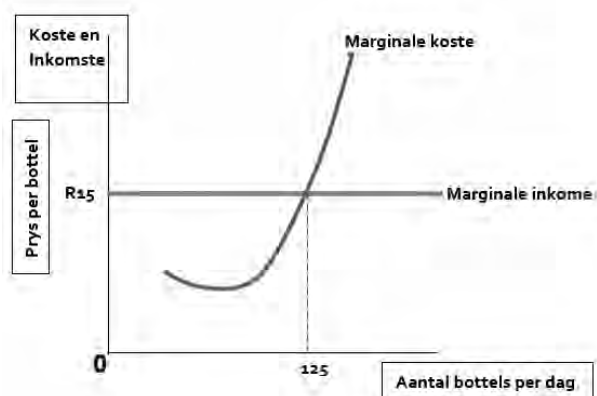
- A GHJ B GHJ C HIJ D EFGH
14. Firma A produseer 'n absoluut noodsaaklike produk. As gevolg van die produksieproses word onwelriekende gasse vrygestel. Die ideale vlak van ekonomiese aktiwiteit en verwante onwelriekende gasse vanuit die mense se oogpunt blyk te wees waar
- A Marginale private voordeel = Marginale private koste.
 - B Marginale maatskaplike voordeel = Marginale sosiale koste.
 - C Marginale maatskaplike voordeel > Marginale sosiale koste.
 - D Marginale maatskaplike voordeel < Marginale sosiale koste.

Die dinamika van volmaakte markte

Firma Y is 'n bakkery en verkoop brood. Beantwoord vrae 15 en 16.

15. In hierdie mark waarin Firma Y funksioneer, staan dit 'n volmaakte in die gesig.
- A elastiese vraagkromme. B onelastiese vraagkromme.
 - C elastiese aanbodkromme. D onelastiese aanbodkromme.
16. Die korttermyn-abnormale winste wat deur Firma Y gemaak word, word geabsorbeer deur
- A 'n mededinger bakkery wat die bedryf verlaat.
 - B 'n mededinger bakkery wat die bedryf betree.
 - C uitgawes om advertensies te verhoog.
 - D die regering wat belasting verhoog.

17. In die korttermyn sal firmas onder volmaakte mededinging steeds produseer, met dien verstande dat die prys die _____ koste dek.
- A gemiddelde veranderlike B veranderlike
C gemiddelde vaste D vaste
18. Die beste voorbeeld van 'n volmaakte mededingende mark is
- A fyngebak gebak deur verskillende bakkerye in Parys.
B laekoste-lugrederye wat in Suid-Afrika bedryf word.
C die taxi-industrie.
D die buitelandse valutamark.
19. Die volgende grafiek toon die marginale inkomste en marginale kostekurwes van Charlee's Chutney. Tans vervaardig Charlee 150 bottels blatjang per dag.

Om haar wins te verhoog, moet Charlee

- A die aantal eenhede wat geproduseer word verminder ten einde inkomste te verhoog
B voortgaan met die vervaardiging van die huidige vlak van eenhede om die hoogste inkomste te verkry.
C uitset verhoog om inkomste te verhoog.
D Daar word nie genoeg inligting gegee om te bepaal of Charlee huidige produksievlakke moet verhoog, verminder of in stand hou nie.

Die ekonomiese kringloop, nasionale totale en sakesiklusse

20. Die volgende is geneem uit 'n artikel op www.fortune.com: "Don't Let the Business Cycle Run You Over."

"selfs na 'n buitengewone 110 maande van ononderbroke groei - die tweede langste uitbreiding in 164 jaar - is 'n verandering in die tendens onvermydelik."

Die "verandering in tendens" waarna die skrywer verwys, dui op 'n fase waar die ekonomiese groeikoers op 'n jaar-tot-jaar basis beskryf kan word as

- A negatief, maar teen 'n dalende koers. B negatief, maar teen 'n toenemende koers.
C positief, maar teen 'n dalende koers. D positief, maar teen 'n toenemende koers.
21. Die Suid-Afrikaanse regering wil besteding aan goedere en dienste op korttermyn beïnvloed. Hulle sal die monetêre beleid gebruik om die _____ direk te beïnvloed.
- A ekonomiese groeikoers B rentekoers
C inflasiekoers D werkloosheidskoers

22. As 'n buitelandse land in Suid-Afrika belê, word die belegging gesien as 'n _____ in totale vraag.
- A** inspuiting wat lei tot 'n daling **B** inspuiting wat lei tot 'n toename
C lekkasie wat lei tot 'n daling **D** lekkasie wat lei tot 'n toename
23. Watter een van die volgende beskryf nie 'n inspuiting in die sirkelvloei van inkomste nie?
- A** Besteding op uitvoere.
B Besteding deur firmas op beleggings.
C Besteding deur die regering op openbare goedere en dienste.
D Besteding op invoer.
24. Watter een van die volgende stellings oor bruto binnelandse produk (BBP) kan as onwaar beskou word?
- A** BBP is die waarde van alle goedere en dienste wat oor 'n bepaalde tydperk in 'n ekonomie geproduseer word.
B BBP is die beste maatstaf om die ekonomiese welstand van die algehele ekonomieë van verskillende lande te bestudeer en te vergelyk.
C BBP tel goedere en dienste wat deur landsburgers in 'n vreemde land vervaardig word en nie goedere en dienste wat deur buitelanders in die binneland vervaardig word nie.
D BBP bestaan uit verbruik, beleggings, owerheidsbesteding, invoere en uitvoere.

Die openbare sektor, valutamark, wisselkoerse en die betalingsbalans

25. Watter een van die volgende beskryf 'n makro-ekonomiese probleem die beste?
- A** Die prys van huise in Kaapstad.
B Die loonkoers van ongeskoolde arbeiders in Gauteng.
C Jou besluit om volgende jaar te werk of te studeer.
D Die vlak van werkloosheid in Suid-Afrika.
26. Watter van die volgende vorm NIE deel van die fiskale beleid nie?
- A** Inkomstebelasting **B** Rentekoerse **C** WVF **D** BTW
27. Watter een van die volgende kan nie as 'n uitvoer deur Suid-Afrika beskou word nie?
- A** Verkope van plaaslik vervaardigde motors in Noord-Afrika
B Verkryging van komponente en masjinerie uit Duitsland
C Studente uit Kuba wat in Suid-Afrika studeer
D Lewering van finansiële dienste in Europa
28. As Suid-Afrika, onder die swewende wisselkoersstelsel, 'n tekort op die betalingsbalans ervaar, sal
- A** die eksterne waarde van die geldeenheid waarskynlik daal.
B die eksterne waarde van die geldeenheid waarskynlik styg.
C die inspuitings uit handel groter wees as die lekkasies.
D totale vraag aan die toeneem wees.
29. Die aanbod van Rand tot die valutamark sal opwaarts skuins wees as die vraag na
- A** SA uitvoere pryselasties is. **B** SA uitvoere prys-onelasties is.
C die invoer na SA pryselasties is. **D** die invoer na SA prys-onelasties is.
30. As die Suid-Afrikaanse monetêre regering wil voorkom dat die eksterne waarde van die rand toeneem, moet hulle
- A** Rand verkoop. **B** rentekoerse verhoog. **C** Rand koop. **D** buitelandse reserwes verkoop.

PROVERTO

Educational Publishers • Opvoedkundige Uitgewers

Proverto National Olympiad 2019

Grade 12 - Round 2 Memorandum

	ANSWER
--	--------

	LOWER LEVEL
--	----------------

	MODERATE LEVEL
--	-------------------

	HIGHER LEVEL
--	-----------------

ACCOUNTING

Topic		A	B	C	D
Stock Valuation	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
	6.				
VAT	7.				
	8.				
	9.				
	10.				
	11.				
	12.				
	13.				
	14.				
	15.				

Topic		A	B	C	D
Companies Cash Flow And Analysis	16.				
	17.				
	18.				
	19.				
	20.				
	21.				
	22.				
	23.				
	24.				
	25.				
	26.				
	27.				
	28.				
	29.				
	30.				

For more information sms "Name, Surname and Olympiad" to 41721

YOU KNOW YOU'RE AWESOME, AND SO DO WE

THAT'S WHY OLD MUTUAL WANTS TO HELP YOU BECOME AN ACTUARY.

Old Mutual's actuarial bursaries comes with support from the day you matriculate, to the day you qualify and beyond. One of our students, Iain Williamson, went on to become our Finance Director so we know what you're capable of and we want to help you do great things everyday. Apply now and let's show everyone else what you're capable of.

THE BURSARY COVERS:

- Tuition fees
- Accommodation with meals
- Travel and book allowance
- Incentives for good performance
- Academic and emotional support
- Good networking opportunities
- Vacation work from second year.

OLD MUTUAL SUPPORTS YOU BY OFFERING:

- One-on-one mentoring by an experienced qualified actuary
- Guaranteed employment after university
- An in-house rotation programme exposing you to various aspects of our business
- The opportunity to shape SA's future with industry leaders

THE CHALLENGE

Being an Actuary requires:

- Sacrifice, dedication and hard work
- Proven numeracy skills (Mathematics)
- Communication skills (English)
- An appetite for challenge
- Drive, energy and initiative
- That special x-factor that proves you're a cut above the rest!

THE REWARD

- At the end of the journey you will join an elite, talent pool
- You will be recognised as a top-earning niche professional with specialised skills in risk management across a range of financial arenas including finance, fund management, investment product design, solution development and consulting, and retirement and risk planning – among others.

CLOSING DATE: 30 MAY

Preference will be given to black South African learners i.e. Africans, Coloured and Indians (ito of EE Act).

To apply please visit www.oldmutual.co.za/careers-centre/young-talent

BUSINESS STUDIES

Topic		A	B	C	D
Legislation HR function	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
	5.				
	6.				
Professionalism Creative thinking Macro Environment	7.				
	8.				
	9.				
	10.				
	11.				
	12.				
	13.				
	14.				
	15.				

Topic		A	B	C	D
Corporate Social Human rights Team performance	16.				
	17.				
	18.				
	19.				
	20.				
	21.				
Business Environment Management Quality performance	22.				
	23.				
	24.				
	25.				
	26.				
	27.				
	28.				
	29.				
	30.				

ECONOMICS

Topic		A	B	C	D
Protectionism	1.				
	2.				
	3.				
	4.				
Imperfect markets	5.				
	6.				
	7.				
	8.				
	9.				
	10.				
Market failures	11.				
	12.				
	13.				
	14.				
	15.				

Topic		A	B	C	D
Perfect markets	16.				
	17.				
	18.				
	19.				
Circular flow, national aggregates	20.				
	21.				
	22.				
	23.				
	24.				
Public sector, foreign exchange	25.				
	26.				
	27.				
	28.				
	29.				
	30.				

2020 National High School Olympiad

(Accounting/Business Studies/Economics Gr.10-12)

*compiled exam papers per subject per grade

SCOPE OF WORK

Accounting, Business Studies and Economics

Olympiad papers are available in both English and Afrikaans

Length of papers:

Both rounds: 30 Multi Choice Questions per subject for 120 minutes in total

Level of assessment:

Cognitive Levels Activity Percentage of Round 1

Knowledge and Comprehension <i>Levels 1 and 2</i>	Basic thinking skills <i>(e.g. factual recall, low-level application and low-level comprehension)</i>	30%
Application and Analysis <i>Levels 3 and 4</i>	Middle-order thinking skills <i>(e.g. more advanced application, interpretation and low-level analysis)</i>	40%
Synthesis and Evaluation <i>Levels 5 and 6</i>	Higher-order thinking skills <i>(e.g. advanced analytical skills, synthesis and evaluation)</i>	30%

Cognitive Levels Activity Percentage of Round 2

Knowledge and Comprehension <i>Levels 1 and 2</i>	Basic thinking skills <i>(e.g. factual recall, low-level application and low-level comprehension)</i>	20%
Application and Analysis <i>Levels 3 and 4</i>	Middle-order thinking skills <i>(e.g. more advanced application, interpretation and low-level analysis)</i>	40%
Synthesis and Evaluation <i>Levels 5 and 6</i>	Higher-order thinking skills <i>(e.g. advanced analytical skills, synthesis and evaluation)</i>	40%

Tel: 011 954 1222 WhatsApp: 082 853 5030 Email: olympiads@proverto.co.za

Download free past olympiad papers for Gr 10-12 Accounting, Business Studies & Economics at www.proverto.co.za

Accounting - Round 1

GRADE 10	GRADE 11	GRADE 12
Term 1 Topics • Indigenous bookkeeping • Ethics (introduction) • GAAP principles • Internal control (introduction) • Bookkeeping of sole trader: recording of cash transactions (CRJ, CPJ, PCJ); General Ledger, Trial Balance; • Accounting equation • Bookkeeping of sole trader: recording of credit transactions (DJ, DAJ, CJ, CAJ); Ledgers, Debtors' and Creditors' lists, Trial Balance • Interest calculations (non-capitalised and capitalised)	Term 1 Topics • Reconciliations (debtors, creditors and bank) • Fixed assets (asset register, depreciation, additions, disposals) • Partnerships: adjustments, General Ledger, Accounting equation, final accounts, financial statements, distribution of profits	Term 1 Topics • Companies: unique transactions • Companies - final accounts, financial statements and notes (Income Statement, Balance Sheet, Cash Flow Statement) • Companies - analysis and interpretation • Companies - analysis of published financial statements and audit reports

Accounting - Round 2

GRADE 10	GRADE 11	GRADE 12
Term 1 & 2 Topics • Indigenous bookkeeping • Ethics (introduction) • GAAP principles • Internal control (introduction) • Bookkeeping of sole trader: recording of cash transactions: (CRJ, CPJ, PCJ); General Ledger, Trial Balance; • Bookkeeping of sole trader: recording of credit transactions: (DJ, DAJ, CJ, CAJ); Ledgers, Debtors' and Creditors' • Debtors' and Creditors' lists, Trial Balance; • General Journal (recording and posting) • Accounting equation • Interest calculations (non-capitalised and capitalised) • Value Added Tax (VAT) • Salaries and wages • Correction of errors (Debtors Control vs Debtors List; Creditors Control vs Creditors List) • Year-end adjustments	Term 1 & 2 Topics • Reconciliations (debtors, creditors and bank) • Fixed assets (asset register, depreciation, additions, disposals) • Partnerships: adjustments, General Ledger, Accounting equation, final accounts, distribution of profits, financial statements • Partnerships: analysis and interpretation • Cost Accounting (ledger accounts)	Term 1 & 2 Topics • Companies: unique transactions • Companies - final accounts, financial statements and notes (Income Statement, Balance Sheet, Cash Flow Statement) • Companies - analysis and interpretation • Companies - analysis of published financial statements and audit reports • Ethics and Internal control • Fixed assets • Inventory systems • Reconciliations • Value Added Tax (VAT) • Cost Accounting • Cash Budgets

Business Studies - Round 1

GRADE 10	GRADE 11	GRADE 12
Term 1 Topic • Micro environment • Market environment • Macro environment • Interrelationship between environments • Business sectors • Economic sectors (grade 9 content) • The circular flow (grade 9 content) • Entrepreneurship (grade 9 content) • Business functions (grade 9 content)	Term 1 Topic • Influences on and control factors influencing business environments • Challenges in business environments • Adapting to challenges in business environments • Impact and challenges of contemporary socioeconomic issues on business operations • Business sectors • Benefits of a company versus other forms of ownership • Avenues of acquiring a business	Term 1 Topic • Impact of recent legislation on business - response to demands for redress and equity • Human Resources function • Professionalism and ethics • Creative thinking • Devise strategies to enable a business to respond to the challenges of the macro business environment • Citizenship roles and responsibilities (grade 11 content) • Marketing in the formal and informal sectors (grade 11 content) • Production function (grade 11 content)

Business Studies - Round 2

GRADE 10	GRADE 11	GRADE 12
Term 1 & 2 Topics • Micro environment • Market environment • Macro environment • Interrelationship between environments • Business sectors • Contemporary socioeconomic issues • Social responsibility • Entrepreneurship qualities • Forms of ownership	Term 1 & 2 Topics • Influences on and control factors influencing business environments • Challenges in business environments • Adapting to challenges in business environments • Impact and challenges of contemporary socioeconomic issues on business operations • Business sectors • Benefits of a company versus other forms of ownership • Avenues of acquiring a business • Creative thinking and problem solving • Stress, crisis and change management • Transform a business plan into an action plan • Starting a business venture based on an action plan • Professionalism and ethics • Presentation of Business Information	Term 1 & 2 Topics • Impact of recent legislation on business - response to demands for redress and equity • Human Resources function • Professionalism and ethics • Creative thinking • Devise strategies to enable a business to respond to the challenges of the macro business environment • Corporate social responsibility • Human Rights, inclusivity and environmental issues • Team performance assessment and Conflict management • Business sectors and their environments • Management and leadership • Quality of performance within business functions

Economics - Round 1

GRADE 10	GRADE 11	GRADE 12
Term 1 Topic • Introduction to economics: • Basic concepts • Basic economic problem • Circular flow • Quantitative elements: production and income • Business cycles	Term 1 Topic • Factors of production and its remuneration • Economic goods & services • Economic systems • South Africa's economic structures	Term 1 Topic • Circular flow • Business cycles • Public sector • Foreign exchange markets

Economics - Round 2

GRADE 10	GRADE 11	GRADE 12
Term 1 & 2 Topics • Introduction to economics: • Basic concepts • Basic economic problem • Circular flow • Quantitative elements: production and income • Business cycles • Dynamics of markets • Production possibility curve • Public sector intervention	Term 1 & 2 Topics • Factors of production and its remuneration • Economic goods & services • Economic systems • South Africa's economic structures • Relationships between markets • Effects of cost & revenue on price and quantities • Price elasticity • Economic growth	Term 1 & 2 Topics • Circular flow • Business cycles • Public sector • Foreign exchange markets • Protectionism and Free Trade • Perfect markets • Imperfect markets • Market failures

IF YOU SEE MONEY DIFFERENTLY.

COME MAKE A DIFFERENCE
WITH US.

Apply for the Nedbank External Bursary Programme.
Be a #YoungDifferenceMaker

**AT NEDBANK WE BELIEVE IN USING OUR
FINANCIAL EXPERTISE TO DO GOOD BY
ASSISTING BRIGHT YOUNG LEADERS TO
PURSUE THEIR ACADEMIC DREAMS.**

The Nedbank External Bursary Programme aims to fund academically deserving students who do not have the financial means to study fulltime towards a first undergraduate degree or diploma at a South African public university or university of technology. Bursaries are awarded to address scarce and future skill requirements in the financial sector as well as for South Africa.

CRITERIA FOR SELECTION:

Only applications from South African citizens will be considered.

Applicants must have a proven financial need.

Past academic results:

- A minimum academic average of 65% in the year that you are applying, ie grade 12 or university level.
- A minimum academic average of 65% for the subjects you plan to study at university.
- Applicants studying Mathematics Literacy will not be considered.

Successful admission approval to a South African public university or university of technology for an undergraduate qualification.

DOCUMENTS REQUIRED FOR APPLICATION:

- Valid South African Identity Document.
- Most recent academic transcript.

DOCUMENTS REQUIRED FOR SHORTLISTED APPLICANTS:

- Proof of income of parents/guardians, ie payslips.
- Social Grant advices.
- Affidavit in the case of unemployment.
- Income and expenditure statement of parents/guardians.
- Death certificate of parent(s), if applicable.
- Divorce certificate of parent(s), if applicable.

THE APPLICATION PROCESS:

Bursary applications are screened against the Nedbank External Bursary selection criteria, and bursaries are awarded at The Nedbank Education Trust's sole discretion.

SHORTLISTED CANDIDATES WILL BE REQUESTED TO:

- submit the relevant documents for a financial review;
- participate in psychometric and other assessments; and
- attend an interview.

Please refer to www.nedbank.co.za/bursary for more information on external bursary opening and closing dates and to apply online.

All candidates will receive **feedback on the status** of their application by **end November 2020**.

Contact information:

Unlockyourambition@nedbank.co.za

Bursaries are granted at Nedbank's sole discretion.

see money differently

NEDBANK